

2026 YILI NEWROZ HAK İHLALLERİ RAPORU

İÇİNDEKİLER TABLOSU

1. RAPORUN ÖZETİ.....	2
2. GİRİŞ.....	4
3. AMAÇ VE YÖNTEM.....	5
4. NEWROZ'UN KÜRT HALKI AÇISINDAN TARİHSEL, TOPLUMSAL VE SİYASAL ÖNEMİ.....	6
5. OLAYLARIN ANLATIMI.....	8
6. YAŞANAN HAK İHLALLERİ.....	22
7. TESPİT VE ÖNERİLER.....	31
8. KAYNAKÇA.....	34

1. RAPORUN ÖZETİ

Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) tarafından hazırlanan bu rapor, 2026 yılı Newroz sürecinde Türkiye'nin farklı illerinde yaşanan olaylar kapsamında; başta ifade özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı olmak üzere temel hak ve özgürlüklere yönelik ihlalleri tespit etmek, belgelemek ve hukuki açıdan değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Rapor, yalnızca tekil ihlalleri değil, bu ihlallerin yaygın ve sistematik bir nitelik taşıyıp taşımadığını da inceleyen bütüncül bir yaklaşım benimsemektedir. Bulgular, müdahalelerin tesadüfi değil, belirli bir politika doğrultusunda gerçekleştiğini göstermektedir.

2026 yılı Newroz süreci genel olarak değerlendirildiğinde, birçok ilde benzer hak ihlallerinin tekrarlandığı, kolluk müdahalelerinin ortaklaştığı ve idari-yargısal süreçlerin bu müdahaleleri desteklediği görülmektedir. Newroz alanlarına girişlerde uzun bekletmeler, çoklu üst aramaları ve yaygın kimlik kontrolleri yapılmış; bu uygulamalar çoğu durumda alana erişimi fiilen engellemiştir. Ayrıca sarı-kırmızı-yeşil renkler, "Kürdistan" ibaresi, yöresel kıyafetler ve kültürel semboller çoğunlukla hukuki gerekçe olmaksızın alana alınmamıştır. Bu durum, ifade özgürlüğünün sınırlandırılması ve kültürel kimliğin görünürlüğüne engellenmesi olarak değerlendirilmiştir.

Barışçıl faaliyetlerin (slogan, halay, şarkı, sembolik materyal) sonrasında suç unsuru sayılması raporda önemli yer tutmuştur. Newroz'a katılımın fiilen kriminalize edildiği; sonrasında yapılan operasyonlarla çok sayıda kişinin gözaltına alındığı tespit edilmiştir. Bu uygulamalar, toplantı hakkının kullanımını sonradan da sınırlayan ve caydırıcı etki yaratan bir nitelik taşımaktadır.

Tespit edilebildiği kadarıyla en az 253 kişi gözaltına alınmış, en az 63 kişi tutuklanmış ve en az 112 kişi hakkında adli kontrol uygulanmıştır. Bu sayılara çocuklar da dahildir ve bazı çocuklar özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirlere maruz kalmıştır. Veriler sınırlı olup gerçek sayının daha yüksek olduğu değerlendirilmektedir.

İhlallerin farklı illere yayıldığı görülmektedir. Ağrı, Batman, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, İstanbul, İzmir ve Kocaeli başta olmak üzere birçok ilde gözaltı ve tutuklamalar yaşanmış; ayrıca Mardin, Şırnak, Van, Urfa ve Siirt'te de benzer uygulamalar tespit edilmiştir. Bu durum, ihlallerin ülke genelinde yaygın olduğunu göstermektedir.

Gözaltı süreçlerinde işkence ve kötü muamele iddiaları da öne çıkmaktadır. Bazı illerde darp, tehdit ve psikolojik baskıya dair çok sayıda beyan alınmıştır. Çocukların şiddete maruz kalması veya buna tanık olması, kadınların ise ölçsüz ve ayrımcı arama uygulamalarına maruz kalması dikkat çekmektedir. Ayrıca savunma hakkının kısıtlandığı, avukatların engellendiği ve işlemlerin çoğu zaman soyut gerekçelere dayandırıldığı tespit edilmiştir. Tutuklama tedbirinin yaygın uygulanması, hukukun temel ilkeleriyle çelişmektedir.

Raporda Newroz'un yalnızca bir bayram değil; özellikle Kürt halkı açısından kimlik, tarihsel hafıza ve kolektif varoluşun ifadesi olduğu vurgulanmaktadır. Bu nedenle Newroz'a yönelik müdahaleler, yalnızca bir etkinliğe değil, temel hakların kullanımına yönelik müdahaleler olarak değerlendirilmelidir.

Amaç ve yöntem bölümünde, raporun 8-31 Mart 2026 tarihlerini kapsadığı; saha gözlemleri, görüşmeler, başvurular ve basın taraması yoluyla hazırlandığı belirtilmiştir. Veriler doğrulanarak kullanılmış, teyitsiz bilgilere yer verilmemiştir.

Tarihsel arka plan bölümünde Newroz'un direniş, özgürlük ve kimlik açısından taşıdığı anlam vurgulanmış; bu nedenle müdahalelerin daha geniş bir bağlamda değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

“Yaşanan hak ihlalleri” bölümünde, ihlallerin tekil değil; tekrar eden, yaygın ve sistematik bir karakter taşıdığı ortaya konulmuştur. Toplantı hakkının engellenmesi, ifade özgürlüğünün kısıtlanması, keyfi gözaltı ve tutuklamalar ile kötü muamele uygulamaları birlikte değerlendirildiğinde, bunların yapısal bir müdahale niteliği taşıdığı görülmektedir.

“Tespit ve öneriler” bölümünde ise ihlallerin önlenmesi için kolluğun kolaylaştırıcı bir rol üstlenmesi, keyfi yasakların kaldırılması, kötü muamele iddialarının etkin şekilde soruşturulması ve cezasızlığın sona erdirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca kadınlara ve çocuklara yönelik ihlallerin önlenmesi, savunma hakkının güvence altına alınması ve sağlık hizmetlerine erişimin sağlanması önerilmektedir. Son olarak, ifade özgürlüğü ve toplantı hakkını sınırlayan düzenlemelerin gözden geçirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Sonuç olarak, 2026 Newroz sürecinde ifade özgürlüğü ve toplantı hakkının sistematik biçimde sınırlandırıldığı; kültürel kimliğin kamusal görünürlüğüne engellendiği ve ceza adalet mekanizmalarının caydırıcı bir araç olarak kullanıldığı değerlendirilmektedir. Bu durum, demokratik toplum ilkeleriyle bağdaşmamaktadır ve yapısal bir hak ihlalleri sorunu olarak ele alınmalıdır.

2. GİRİŞ

Newroz, tarihsel olarak Ortadoğu halklarının ortak kültürel mirasının bir parçası olmakla birlikte, özellikle Kürt halkı açısından yalnızca mevsimsel bir bayram değil; kimliğin, kültürel varoluşun ve kolektif hafızanın kamusal alanda ifade edildiği önemli bir toplumsal ve siyasal anlam taşımaktadır. Bu yönüyle Newroz kutlamaları, bireylerin kendilerini ifade ettikleri, kültürel aidiyetlerini görünür kıldıkları ve ortak bir kamusal alan oluşturdukları bir zemin sunar. Bu nedenle Newroz, ifade özgürlüğü ile barışçıl toplanma ve gösteri hakkının en yoğun kullanıldığı alanlardan biridir.

İfade özgürlüğü ve toplantı hakkı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 26. ve 34. maddeleri ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. ve 11. maddeleri kapsamında güvence altındadır. Bu haklar, yalnızca bireysel ifade özgürlüğünü değil, düşüncelerin kolektif biçimde açıklanmasını ve kamusal alanda görünür olmasını da kapsar. Devletin yükümlülüğü ise sadece müdahale etmemek değil, bu hakların etkin şekilde kullanılmasını sağlamaktır. Ancak 2026 yılı Newroz süreci, birçok ilde bu hakların ciddi biçimde sınırlandırıldığı göstermektedir. İzmir, Diyarbakır, Ankara, Mardin, Van, Mersin ve Antalya başta olmak üzere çeşitli illerde; kolluk müdahaleleri ile idari ve yargısal uygulamaların hak ve özgürlükler üzerinde yaygın bir baskı oluşturduğu tespit edilmiştir. Etkinlik alanlarına girişlerde uzun bekletmeler, ölçsüz aramalar, kültürel sembollerin keyfi biçimde yasaklanması ve barışçıl ifade biçimlerinin suç sayılması gibi uygulamalar sistematik bir nitelik taşımaktadır.

Özellikle Newroz'a katılımın doğrudan suç unsuru olarak değerlendirilmesi dikkat çekmektedir. Slogan atma, halay çekme, şarkı söyleme veya sembol taşıma gibi eylemlerin "örgüt propagandası" kapsamında ele alınması, ifade özgürlüğüne doğrudan müdahale niteliğindedir. Ayrıca etkinlik sonrası yapılan operasyonlarla çok sayıda kişinin gözaltına alınması ve tutuklanması, toplantı hakkı üzerinde caydırıcı bir etki yaratmaktadır. Bu durum, ceza hukukunun temel ilkeleriyle de çelişmektedir.

Gözaltı ve tutuklama süreçlerinde bireyselleştirilmiş değerlendirmelerin yapılmaması, suçlamaların soyut gerekçelere dayanması ve çocuklar hakkında tutuklama tedbirine başvurulması ciddi hak ihlalleri doğurmaktadır. Çocukların özgürlüğünden yoksun bırakılmasının son çare olması gerekirken, bu süreçte çocukların da bu uygulamalara maruz kaldığı görülmektedir. Ayrıca kötü muamele, fiziksel şiddet ve psikolojik baskı iddiaları, işkence yasağı açısından ağır ihlallere işaret etmektedir.

Kadınlar açısından ise arama uygulamalarının çoğu zaman ölçsüz olduğu, mahremiyet ihlallerine yol açtığı ve ayrımcı nitelik taşıdığı gözlemlenmiştir. Bu durum, toplumsal cinsiyet eşitliği ve insan onuruna saygı ilkeleri bakımından sorun oluşturmaktadır.

Bu rapor, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) tarafından, 2026 yılı Newroz sürecinde yaşanan hak ihlallerini tespit etmek ve değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bulgular; saha gözlemleri, başvurular, avukat görüşmeleri ve mevcut raporların incelenmesi yoluyla elde edilmiş ve bütüncül bir şekilde analiz edilmiştir. Rapor, yalnızca tekil ihlalleri değil, bu ihlallerin sistematik boyutunu da ortaya koymayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, 2026 Newroz sürecinde ifade özgürlüğü ve toplantı hakkının fiilen sınırlandırıldığını, kültürel kimliğin kamusal alanda görünürliğünün engellendiğini ve ceza adalet sisteminin caydırıcı bir araç olarak kullanıldığını göstermektedir. Bu durum, demokratik toplumun temel ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Rapor ayrıca, Newroz sürecinde yaşanan müdahaleler ve kötü muamele vakaları üzerinden, Türkiye'de Kürt halkına yönelik politikaların görünür hale geldiğini ortaya koymaktadır. İl il aktarılan vakalar, yalnızca bireysel ihlalleri değil; daha geniş ve yapısal bir hak ihlalleri düzenini işaret etmektedir. Bu yönüyle rapor, yaşananları bütünlüklü bir çerçevede değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

3. AMAÇ VE YÖNTEM

Özgürlük İçin Hukukçular Derneği tarafından hazırlanan bu rapor, 2026 yılı Newroz süreciyle birlikte gelişen olayları konu almaktadır. Mart 2026 Newrozunda hem etkinlik sırasında hem de sonrasında birçok kişinin gözaltına alındığı; gözaltı süreçlerinde işkence ve kötü muamele iddialarının dile getirildiği tespit edilmiştir.

ÖHD'nin amaçları arasında, yurttaşların siyasi haklarına yönelik müdahalelere karşı mücadele etmek, hak ihlallerine ilişkin araştırmalar yapmak, hukuki destek sunmak ve insan haklarına dayalı demokratik bir hukuk düzeninin güçlendirilmesine katkı sağlamak yer almaktadır. Bu çerçevede hazırlanan rapor, 8–31 Mart 2026 tarihleri arasında Türkiye'nin birçok ilinde gerçekleştirilen Newroz etkinliklerinde kolluk müdahaleleri sırasında yaşanan yaygın ve sistematik hak ihlallerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Raporun temel hedefi, bu ihlallerin münferit olaylar değil, daha geniş bir baskı politikasının parçası olduğunu göstermektir.

Rapor kapsamında; kolluk müdahaleleri sırasında ve sonrasında ortaya çıkan işkence ve kötü muamele iddiaları, orantısız güç kullanımı, keyfi gözaltı ve tutuklamalar, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının engellenmesi, ifade özgürlüğünün kısıtlanması, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkına yönelik ihlaller ile sağlık ve savunma hakkını zedeleyen uygulamalar ele alınmıştır. Ayrıca çocuklar, kadınlar, engelliler, gazeteciler, insan hakları savunucuları ve siyasi parti temsilcilerine yönelik ihlaller de değerlendirilmiştir.

Rapor, yalnızca gözaltı ve tutuklama sayılarını ortaya koymakla sınırlı kalmayıp; kolluk müdahalelerinin niteliğini, ihlallerin hangi aşamalarda gerçekleştiğini ve sağlık ile adli raporlama süreçlerinin nasıl işlevsiz hale getirildiğini ortaya koymaktadır. Bu yönüyle, müdahalelerin temel hak ve özgürlükler açısından yapısal bir sorun oluşturduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Çalışma, hak temelli izleme ve belgeleme yaklaşımıyla hazırlanmış; veriler doğrudan gözlem, birebir görüşmeler ve başvurular yoluyla toplanmıştır. Teyitsiz bilgilere yer verilmemiştir. Türkiye'nin farklı illerinde Newroz kutlamaları yerinde takip edilmiş; kolluk müdahaleleri, güç kullanımı ve gözaltı süreçleri doğrudan gözlemlenmiştir.

Gözaltı ve tutuklama süreçlerine ilişkin bilgiler; gözaltına alınan kişiler, avukatlar, aileler ve tanıklarla yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Bu görüşmelerde, yakalama anından itibaren yaşanan muameleler, gözaltı koşulları ve sağlık süreçlerine ilişkin beyanlar değerlendirilmiştir. Bu sayede işkence ve kötü muamele iddialarının yalnızca sonuçları değil, sürece yayılmış biçimleri de ortaya konulmuştur.

Raporun hazırlanmasında ayrıca kapsamlı bir basın taraması yapılmış; haberler ve görsel materyaller saha gözlemleri ve tanık beyanlarıyla karşılaştırılarak doğrulanmıştır. Böylece ihlallerin nesnel biçimde ortaya konulması amaçlanmıştır.

Yöntem olarak, gözaltı ve müdahale süreçleri tekil olaylar şeklinde değil; yakalama, gözaltı, nezarethane, hastane sevki, adli süreç ve tutuklama aşamalarını kapsayan bütünlüklü bir çerçevede ele alınmıştır. Bu yaklaşım, ihlallerin süreklilik ve sistematiklik taşıyıp taşımadığını değerlendirmeye olanak sağlamıştır.

Bu rapor, yalnızca ihlallerin tespitini değil; bu ihlallerin hukuki ve yapısal arka planını da ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu kapsamda kolluk uygulamaları ile adli süreçler ve sağlık raporlama mekanizmaları arasındaki ilişki birlikte değerlendirilmiştir.

4. NEWROZ'UN KÜRT HALKI AÇISINDAN TARİHSEL, TOPLUMSAL VE SİYASAL ÖNEMİ

Newroz, Ortadoğu halklarının diriliş, direniş ve bahar bayramı olarak binlerce yıl kutlanmıştır. Newroz, halklarımızın direniş ve diriliş ruhunu canlandırmıştır. Newroz, kökenleri binlerce yıl öncesine uzanan ve Mezopotamya coğrafyasının en köklü kültürel miraslarından biri olarak kabul edilen bir bayramdır. Ancak Kürt halkı açısından Newroz, yalnızca mevsimsel döngünün başlangıcını simgeleyen bir gün olmanın ötesinde; tarihsel olarak direnişin, özgürlüğün, kimliğin ve kolektif hafızanın sembolü haline gelmiştir. Bu anlam, Newroz'un mitolojik anlatılarından günümüze uzanan tarihsel süreç içerisinde, özellikle siyasal ve toplumsal baskı dönemleriyle birlikte yeniden şekillenmiş ve derinleşmiştir.

Newroz'un Kürtler açısından taşıdığı anlamın kökeni, Demirci Kawa efsanesine dayanmaktadır. Bu anlatıya göre, zalim hükümdar Dehak'a karşı başlatılan isyanın zaferle sonuçlanması, ateşlerin yakılmasıyla halka duyurulmuş; bu ateşler, zulme karşı direnişin ve özgürlüğün sembolü haline gelmiştir. Bu nedenle Newroz ateşi, Kürt halkı açısından yalnızca bir kutlama unsuru değil; aynı zamanda baskıya karşı başkaldırının tarihsel ve simgesel ifadesi olarak kabul edilmektedir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerine kadar "Kürt" ve "Kürdistan" kavramları resmi yazışmalarda ve idari düzenlemelerde açıkça yer buluyordu. Kürt dili ve kültürü üzerinde kapsamlı bir devlet yasağı mevcut değildi; II. Meşrutiyet döneminde çok sayıda Kürtçe gazete ve dergi yayımlanmakta, Kürt aydın ve siyasetçileri Osmanlı parlamentosunda aktif rol oynamaktaydı. Tarihsel süreklilik açısından kritik olan nokta şudur: bu baskı ortamı, yüzyıllık bir kurumsal düzenin doğal ürünü değil; bilinçli biçimde inşa edilmiş, 1920'lerle birlikte hayata geçirilen bir politikanın sonucudur.

Türkiye'de Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren Kürt kimliğine yönelik inkâr ve asimilasyon politikaları, dil, kültür ve kimlik üzerindeki yasaklarla birlikte Newroz'un da uzun yıllar boyunca baskı altına alınmasına neden olmuştur. Newroz kutlamaları uzun süre yasaklanmış, kutlamalara katılım çeşitli idari ve cezai yaptırımlara konu edilmiştir. Bu süreç, Newroz'un Kürtler açısından yalnızca kültürel bir etkinlik değil; aynı zamanda varoluşsal bir hak mücadelesinin parçası haline gelmesine yol açmıştır.

1980 askeri darbesi sonrasında Kürt kimliğine yönelik baskılar daha da yoğunlaşmış; Diyarbakır Cezaevi başta olmak üzere birçok alanda ağır insan hakları ihlalleri yaşanmıştır. Bu dönemde, 21 Mart 1982 tarihinde Diyarbakır Cezaevi'nde Mazlum Doğan'ın Newroz günü gerçekleştirdiği eylem, Kürt siyasi tarihinde bir kırılma noktası olarak kabul edilmektedir. Mazlum Doğan'ın bu eylemi, Newroz'un modern dönemde direniş ve özgürlükle özdeşleşmesinde belirleyici bir rol oynamış, sonraki yıllarda Newroz'un kitlesel bir siyasal ifade alanına dönüşmesinin zeminini oluşturmuştur.

1983 yılında çıkarılan 2932 sayılı Kanun ise bu dönemin yasal sembolü oldu: Kanun, Türkçe dışındaki dillerin yayın, basın ve kamusal alanda kullanımını açıkça yasaklıyordu. Teknik olarak tüm dilleri kapsıyormuş gibi görünse de pratikte yalnızca Kürtçe üzerinde etkili oldu. İstisna hukukunun tezahürü olan bu kanun yasal çerçeve altında Kürtçe kitap bulundurmak, Kürtçe müzik çalmak ya da mahkemede Kürtçe konuşmak ağır hukuki sonuçlar doğuruyordu. 2932 sayılı Kanun ancak 25 Ocak 1991'de yürürlükten kaldırılabilirdi; ancak bu adım, Kürtler üzerindeki fiili baskıyı ortadan kaldırmadı.

1990'lı yıllar, Türkiye'de Kürt meselesinin en yoğun çatışmalı dönemlerinden biri olmuş; bu süreçte Newroz kutlamaları da devlet ile toplum arasında gerilimin en görünür olduğu alanlardan biri haline gelmiştir. 1990-1995 yılları arasında birçok ilde Newroz kutlamalarına yönelik sert müdahaleler gerçekleştirilmiş; çok sayıda kişi yaşamını yitirmiş, yaralanmış ve gözaltına alınmıştır. Bu dönemin en çarpıcı olaylarından biri, 1992 Kanlı Newroz Olayları olarak bilinen süreçtir. 1992 yılında başta Cizre, Şırnak ve Nusaybin olmak üzere birçok ilde gerçekleştirilen Newroz kutlamalarına güvenlik güçleri tarafından ağır silahlarla müdahale edilmiş; resmi ve gayriresmî kaynaklara göre onlarca kişi

hayatını kaybetmiş, yüzlerce kişi yaralanmıştır. Bu olaylar, Newroz'un Kürtler açısından yalnızca bir bayram değil, aynı zamanda bedeli ağır ödenmiş bir hak mücadelesinin simgesi haline gelmesine neden olmuştur.

2000'li yıllarla birlikte Newroz kutlamaları daha kitlesel ve görünür hale gelmiş; özellikle 2013 yılı, Newroz'un siyasal anlamı bakımından tarihsel bir dönüm noktası olmuştur. 21 Mart 2013 tarihinde Diyarbakır'da gerçekleştirilen Newroz kutlamalarında Sayın Abdullah Öcalan'ın mektubunun milyonlarca insanın katılımıyla okunması, Türkiye'de çatışmasızlık sürecinin başlangıcı olarak değerlendirilmiş ve Newroz, bu yönüyle barış umudunun ve siyasal çözüm arayışının sembolü haline gelmiştir.

Bununla birlikte, sonraki yıllarda yeniden artan çatışmalı süreç ve güvenlik politikaları, Newroz alanlarında yaşanan hak ihlallerinin devam etmesine neden olmuştur. Bu bağlamda, 2017 yılında Diyarbakır'da gerçekleştirilen Newroz kutlamaları sırasında Kemal Kurkut'un güvenlik güçleri tarafından vurularak öldürülmesi, Newroz alanlarında yaşam hakkı ihlallerinin en çarpıcı örneklerinden biri olarak hafızalara kazınmıştır. Kemal Kurkut'un öldürülmesi, yalnızca bireysel bir yaşam hakkı ihlali değil; aynı zamanda Newroz alanlarının güvenliği ve devletin güç kullanma pratiği açısından ciddi tartışmaları beraberinde getirmiştir.

Newroz kutlamaları boyunca farklı yıllarda yaşanan müdahaleler sonucunda çok sayıda kişi yaşamını yitirmiş, yaralanmış ve gözaltına alınmıştır. Bu durum, Newroz'un Kürt halkı açısından yalnızca kültürel bir etkinlik değil; aynı zamanda yaşam hakkı, ifade özgürlüğü ve toplanma hakkı mücadelesinin somutlaştığı bir alan olduğunu göstermektedir. Her yıl milyonlarca insanın katılımıyla gerçekleştirilen Newroz kutlamaları, tüm baskı ve yasaklara rağmen Kürt halkının kimliğini, kültürünü ve siyasal taleplerini ifade etmeye devam ettiği en önemli kamusal alanlardan biri olma niteliğini sürdürmektedir.

Newroz, Kürt halkı açısından tarihsel olarak baskıya karşı direnişin, siyasal olarak özgürlük ve barış talebinin, toplumsal olarak ise kolektif kimliğin yeniden üretildiği bir gün olmanın ötesinde; geçmişten bugüne uzanan bir mücadele tarihinin sembolüdür. Bu nedenle Newroz'a yönelik her türlü müdahale, yalnızca bir etkinliğe yönelik sınırlama olarak değil; aynı zamanda bir halkın kimliğine, tarihine ve kolektif hafızasına yönelik bir müdahale olarak değerlendirilmektedir.

5. OLAYLARIN ANLATIMI

Bu bölümde yer verilen tespit ve aktarımlar, 2026 yılı Newroz sürecinde farklı illerde meydana gelen olayların saha gözlemleri ve başvurular doğrultusunda derlenmesiyle oluşturulmuştur. Süreç boyunca Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) üyesi avukatlar tarafından Newroz alanlarında gözlem faaliyetleri yürütülmüş; alana girişlerdeki uygulamalar, kolluk müdahaleleri ve sonrasında gelişen adli süreçler yerinde takip edilmiştir. Aynı zamanda gözaltına alınan yurttaşlara hukuki destek sağlanmış, ifade süreçleri ve adli işlemler avukatlar tarafından izlenmiştir. Bununla birlikte, yaşanan olayların bütünlüklü şekilde ortaya konulabilmesi amacıyla ulusal ve yerel basında yer alan haberler ile kamuoyuna yansıyan bilgiler de taranmış ve değerlendirilmiştir. Bu çerçevede, aşağıda yer verilen olay aktarımı; saha gözlemleri, bireysel başvurular ve basın taramasından elde edilen verilerin birlikte değerlendirilmesiyle hazırlanmıştır.

1. AĞRI

Ağrı'da 2026 yılı Newrozunda süreç, 24 Mart tarihinde gerçekleştirilen Newroz ile başlamış ve sonrasında yapılan şafak operasyonları ile geniş kapsamlı bir adli sürece dönüşmüştür. Newroz günü alana girişlerde yoğun güvenlik önlemleri alındığı; yurttaşların girişlerinin kontrol noktalarında yapılan üst aramaları ve kimlik kontrolleri ile sağlandığı aktarılmıştır. Girişlerde arama uygulamalarının detaylandırıldığı, yurttaşların birden fazla kez arandığı ve özellikle sembol, pankart ve sloganlara yönelik hassasiyet gösterildiği; bazı yurttaşların bu gerekçelerle alana girişte sorun yaşadığı belirtilmiştir.

7 Nisan tarihinde Ağrı Newrozuna katılan çok sayıda yurttaşın evlerine baskınlar düzenlenmiş ve birçok kişi gözaltına alınmıştır. Ağrı merkez ve ilçelerinde yapılan bu operasyonlar kapsamında toplam 21 kişi gözaltına alınmıştır. Gözaltı gerekçelerinin Newrozunda atılan sloganlar ve taşınan pankartlara dayandırıldığı; gözaltına alınan kişiler arasında çocukların da bulunduğu belirtilmiştir.

Gözaltı işlemleri sırasında yurttaşların aileleri ve çocuklarının gözü önünde, insan onurunu zedeleyen ve kötü muamele yasağı kapsamında değerlendirilebilecek uygulamalara maruz bırakıldığı aktarılmıştır. Gözaltına alınan kişilerin yakalama sırasında fiziksel ve psikolojik baskı gördükleri; bu sürecin özellikle aile bireyleri önünde gerçekleştirilmesi nedeniyle daha ağır bir etki yarattığı belirtilmiştir.

Gözaltı sürecinde ifade alma işlemleri sırasında da usule aykırı uygulamaların gerçekleştiği aktarılmıştır. Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerinin dikkate alınmadığı, yurttaşların aleyhlerine beyanda bulunmaya zorlandığı, yönlendirici ve itham içeren soruların dayatıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca müdafî olarak görev yapan avukatların mesleki faaliyetlerinin kısıtlandığı, savunma hakkının etkin şekilde kullanılmasının engellendiği yönünde aktarımlar bulunmaktadır.

Soruşturma sürecinde yaşanan bazı uygulamaların keyfi nitelik taşıdığı belirtilmiştir. Bir yurttaşın yalnızca güldüğü gerekçesiyle tutuklamaya sevk edildiği; bir başka yurttaşın ise ismi üzerinden "isminin hakkını vermek ister misin" şeklinde ifadelerle karşı karşıya bırakıldığı aktarılmıştır.

Emniyetteki işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen yurttaşlardan 13'ü çıkarıldıkları mahkeme tarafından tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir. Tutuklama gerekçesi olarak "polise mukavemet" iddiasının öne sürüldüğü aktarılmıştır.

Ağrı'da 2026 yılı Newroz süreci kapsamında 8 Nisan tarihinde gerçekleştirilen operasyonlarda en az 21 kişi gözaltına alınmış; bu kişilerden en az 13'ü tutuklanmıştır. 8 kişide adli kontrolle serbest bırakılmıştır. Gözaltına alınanlar arasında çocukların da bulunduğu belirtilmiştir.

2. ANKARA

Ankara’da 2026 yılı Newrozunda kutlamalar 22 Mart tarihinde Anıtpark’ta gerçekleştirilmiştir. Newroz günü alana girişlerde yoğun güvenlik önlemleri alınmış; yurttaşların alana girişleri kontrol noktalarında yapılan üst araması ve kimlik kontrolleri ile sağlanmıştır. Girişlerde özellikle sembol, pankart ve kıyafetlere yönelik kapsamlı sınırlamaların uygulandığı; bu uygulamaların gün boyunca sistematik şekilde sürdürüldüğü aktarılmıştır.

Newroz alanına girişlerde, üzerinde Selahattin Demirtaş’ın fotoğrafı bulunan atkı, poster ve benzeri materyallerin alana alınmadığı tespit edilmiştir. Kolluk görevlileri tarafından bu uygulamanın gerekçesi olarak “tutuklu ve hükümlü kişilere ait görsellerin alana alınmayacağı” yönünde genel bir talimat bulunduğu ifade edilmiştir. Bu kapsamda, Selahattin Demirtaş baskılı posterle alana gelmek isteyen iki yurttaş hakkında kimlik kontrolü (GBT) işlemi uygulandığı belirtilmiştir.

Benzer şekilde, üzerinde “Kürdistan” ibaresi bulunan kıyafetler giyen yurttaşlara yönelik de sınırlamalar uygulanmıştır. Bu kapsamda “Kürdistan” yazılı forma giyen bir kadının alana alınmadığı, kendisine üzerindeki kıyafeti değiştirmesi yönünde talimat verildiği aktarılmıştır. Ayrıca sarı, kırmızı ve yeşil renkleri içeren (Ala Rengin) hiçbir eşyanın alana alınmadığı; bu renkleri taşıyan fular, atkı ve benzeri materyallerin girişte engellendiği belirtilmiştir.

Girişlerde yalnızca belirli siyasi sembollere değil, farklı renk ve içeriklere sahip materyallere yönelik de sınırlamalar uygulandığı görülmüştür. Gökkuşluğu renklerini içerdiği gerekçesiyle bir kuruma ait flamanın alana alınmadığı; bu kapsamda renk temelli bir yasaklama pratiğinin uygulandığı aktarılmıştır. Bunun yanı sıra Varto-Der tarafından hazırlanan ve Varto’da yürütülen jeotermal projelere karşı hazırlanan “jeotermale hayır” içerikli dövizlerin de alana alınmadığı belirtilmiştir. Bu dövizlerin engellenmesine gerekçe olarak “Newroz ile ilgili olmadığı” ifade edilmiş; kolluk görevlileri tarafından bu uygulamanın “talimat gereği” yapıldığı aktarılmıştır.

Newroz alanında yurttaşların slogan attığı, halay çektiği ve kutlamalara katıldığı; ancak girişlerde uygulanan bu kısıtlamalar nedeniyle çok sayıda yurttaşın ifade etmek istediği görüş ve kimliğini yansıtan materyallerle alana giremediği belirtilmiştir.

Ankara’da 2026 yılı Newroz’u kapsamında girişlerde uygulanan yaygın ve sistematik kısıtlamalar nedeniyle çok sayıda yurttaşın alana sınırlı koşullarda girebildiği veya bazı materyallerden vazgeçmek zorunda kaldığı aktarılmıştır.

3. ANTALYA

Antalya’da 2026 yılı Newroz süreci, 22 Mart tarihinde Kepez Kent Meydanı’nda gerçekleştirilen kutlamalarla başlamış ve devam eden günlerde gerçekleştirilen gözaltı işlemleri ile birlikte çok yönlü ve kademeli bir sürece dönüşmüştür. 22 Mart günü sabah saatlerinden itibaren Newroz alanına girişlerde yoğun güvenlik önlemleri alınmış; yurttaşların alana girişleri park alanı tarafında oluşturulan kontrol noktaları üzerinden sağlanmıştır. Girişlerde yurttaşların birden fazla kez durdurulduğu, üst araması ve çanta kontrollerinin tekrarlandığı, bu uygulamaların standart güvenlik denetimini aşacak şekilde detaylandırıldığı aktarılmıştır. Bu durumun girişlerde uzun kuyruklara neden olduğu, özellikle öğle saatlerine doğru yoğunluğun arttığı ve çok sayıda yurttaşın uzun süre bekletildiği belirtilmiştir. Bekleme sürelerinin uzaması ve arama işlemlerinin yavaş ilerlemesi nedeniyle bazı yurttaşların Newroz alanına ulaşmadan geri dönmek zorunda kaldığı ifade edilmiştir.

Newroz alanına girişlerde özellikle kültürel kimliği yansıtan kıyafet ve sembollere yönelik yaygın ve sistematik müdahaleler gerçekleştirilmiştir. “Şal û Şepik” olarak bilinen geleneksel Kürt kıyafetleri ile

alana giriş yapmak isteyen yurttaşların bu kıyafetlerle alana alınmadığı; kolluk görevlileri tarafından bu kıyafetin bütün halinde girişine izin verilmeyeceğinin önceden bildirildiği ve gün içerisinde de bu uygulamanın sürdürüldüğü aktarılmıştır. Katılımcılardan özellikle bel bölgesine bağlanan şalın çıkarılması istendiği, bazı durumlarda yelek ve ceket gibi kıyafet parçalarının da çıkarılmasının talep edildiği; bu talepleri kabul etmeyen yurttaşların alana girişine izin verilmediği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra yeşil renk ağırlıklı kıyafetler giyen yurttaşların herhangi bir somut gerekçe sunulmaksızın durdurulduğu ve bu kıyafetlerin “askeri kıyafete benzetildiği” gerekçesiyle girişlerinin engellendiği aktarılmıştır.

Sarı, kırmızı ve yeşil renkleri içeren semboller taşıyan yurttaşlara yönelik de benzer müdahalelerin gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Bu kapsamda yüzlerine bu renklerle boyama yapan katılımcıların boyaları silmeye zorlandığı, aksi halde alana alınmadıkları ifade edilmiştir. Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi bayrağını andıran semboller taşıyan kolye, atkı ve benzeri eşyaların alana sokulmadığı; bu tür eşyaları taşıyan yurttaşlar hakkında tutanak tutulduğu aktarılmıştır. Üzerinde “Kürdistan” ibaresi bulunan kolyeler ve benzeri materyaller bakımından da aynı uygulamaların gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Ayrıca yazılı flama ve pankartların, Amedspor formalarının ve üzerinde yıldız bulunan bazı kıyafetlerin de benzer gerekçelerle alana alınmadığı ifade edilmiştir.

Kadın yurttaşlara yönelik arama uygulamalarının diğer katılımcılara kıyasla daha uzun ve detaylı şekilde gerçekleştirildiği; kadınların çantalarının ayrıntılı biçimde incelendiği ve bu durumun girişlerdeki bekleme sürelerini daha da artırdığı belirtilmiştir. Kadınların çantalarında bulunan makyaj malzemeleri, şarj cihazları ve kablosuz kulaklık gibi kişisel eşyaların “güvenlik” gerekçesiyle alana alınmadığı; bu eşyaların potansiyel olarak tehlike oluşturabileceği gerekçesiyle el konulduğu aktarılmıştır. Gün içerisinde bu uygulamaların farklı kolluk görevlileri tarafından farklı biçimlerde uygulandığı, bu nedenle benzer eşyalar bakımından farklı muamelelerin ortaya çıktığı ve uygulamaların yer yer keyfi nitelik taşıdığı ifade edilmiştir.

Alana giriş sırasında yurttaşların yanlarında bulunan bazı kişisel eşyaları bırakmak zorunda kaldıkları; bu eşyaların belirli bir alanda toplandığı ancak Newroz sonrasında bu eşyaların sahiplerine iade edilmediği ve çok sayıda yurttaşın eşyalarını geri alamadığı aktarılmıştır. Bu durumun katılımcılar arasında ciddi mağduriyetlere neden olduğu belirtilmiştir.

Newroz günü alan içerisinde yurttaşların slogan attığı, halay çektiği ve kutlamalara katıldığı; ancak girişlerde uygulanan bu engellemeler nedeniyle çok sayıda kişinin Newroz alanına erişemediği ifade edilmiştir. Süreç, 24 Mart 2026 tarihinde gerçekleştirilen ev baskınları ile devam etmiştir. Sabah saatlerinde çok sayıda adrese eş zamanlı operasyonlar düzenlenmiş; bu operasyonlar kapsamında çok sayıda yurttaş gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınan kişilerin büyük çoğunluğunun Newroz alanında haklarında tutanak tutulan kişiler olduğu; özellikle sarı, kırmızı ve yeşil renkleri içeren semboller taşıyan veya belirli kültürel materyalleri bulunduran yurttaşların hedef alındığı aktarılmıştır. Gözaltı işlemlerinin Newroz alanındaki faaliyetler, kıyafetler ve semboller gerekçe gösterilerek gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Bununla birlikte gözaltı işlemlerinin ardından bazı yurttaşların serbest bırakıldığı, bazıları hakkında ise adli kontrol tedbirleri uygulandığı yönünde bilgiler bulunmaktadır.

4. BATMAN

Batman’da 2026 yılı Newrozunda süreç, Newroz günü alana girişlerde yaşanan uygulamalar ve sonrasında gerçekleştirilen ev baskınları ile birlikte değerlendirilmiştir. Newroz günü alana girişlerde yoğun güvenlik önlemleri alındığı; yurttaşların girişlerinin kontrol noktalarında yapılan üst aramaları ve kimlik kontrolleri ile sağlandığı aktarılmıştır. Girişlerde arama uygulamalarının detaylandırıldığı, yurttaşların birden fazla kez arandığı ve özellikle sarı, kırmızı ve yeşil renkleri içeren semboller, flamalar ve kıyafetlere yönelik hassasiyet gösterildiği belirtilmiştir. Bu kapsamda bazı yurttaşların

taşıdıkları materyaller nedeniyle girişte sorun yaşadığı ve benzer şekilde diğer illerde görülen kısıtlayıcı uygulamaların Batman'da da yaşandığı ifade edilmiştir.

Newroz sonrasında süreç, Batman merkezde gerçekleştirilen ev baskınları ile devam etmiştir. Hilal ve Bağlar mahallelerinde sabah saatlerinde çok sayıda adrese baskın düzenlenmiş; bu baskınlar kapsamında 4 kişi gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınan yurttaşların emniyetteki ifade işlemlerinin ardından savcılığa sevk edildikleri belirtilmiştir. Gözaltı sürecinde yurttaşlara yöneltilen soruların, Newrozuna katılım ve alanda kullanılan semboller üzerine yoğunlaştığı aktarılmıştır. Özellikle sarı-kırmızı-yeşil flamalar taşıyıp taşımadıkları ve Newrozuna katılım gerekçelerinin sorgulandığı belirtilmiştir. Gözaltı işlemlerinin, Newrozuna katılım ve Newroz sırasında gerçekleştirilen faaliyetler gerekçe gösterilerek “örgüt propagandası” iddiasına dayandırıldığı ifade edilmiştir. Savcılık aşamasında yapılan değerlendirme sonucunda, gözaltına alınan 4 kişi hakkında “örgüt propagandası yapmak” iddiasıyla adli kontrol tedbiri uygulanmasına karar verilmiş ve bu kişiler serbest bırakılmıştır.

5. BITLİS

Bitlis'te 2026 yılı Newrozunda süreç, hem Newroz günü alana girişlerde uygulanan güvenlik pratikleri hem de sonrasında gerçekleştirilen gözaltı işlemleri bakımından çok yönlü ve gerilimli bir şekilde ilerlemiştir. 22 Mart 2026 tarihinde Tatvan'da gerçekleştirilen Newrozuna katılmak isteyen yurttaşların alana girişleri sırasında kolluk kuvvetleri tarafından yoğun kontrol uygulamaları yapılmıştır. Polis tarafından kurulan kontrol noktalarında yurttaşların kimlikleri alınarak Genel Bilgi Taraması (GBT) yapılmak istendiği; bu uygulamanın herhangi bir somut gerekçeye dayandırılmaksızın “herkesten şüphelenildiği” yönünde ifadelerle gerçekleştirildiği aktarılmıştır. Bu durum, alana gelen yurttaşlar arasında tepkiye yol açmış ve giriş noktalarında gerginlik yaşanmasına neden olmuştur.

Girişlerde yalnızca kimlik kontrolleri ile sınırlı kalınmadığı; sarı, kırmızı ve yeşil renkleri içeren aksesuarlar ile üzerinde “Kürdistan” ibaresi bulunan atkı ve benzeri materyallerin yurttaşlardan alındığı belirtilmiştir. Bu eşyaların alınması sırasında bazı yurttaşlara eşyalarının çıkışta geri verileceği söylenmesine rağmen, etkinlik çıkışında bu eşyaların iade edilmediği aktarılmıştır. Bu durum, yurttaşların kolluk görevlilerine tepki göstermesine yol açmış; özellikle eşyalarının geri verilmemesi nedeniyle tartışmalar yaşandığı ifade edilmiştir. Girişlerde yapılan bu uygulamaların keyfi olduğu yönünde yurttaşlar tarafından tepkiler dile getirilmiştir.

Newroz alanına girişler sırasında basın mensuplarının da engellendiği belirtilmiştir. Yurttaşların davul-zurna eşliğinde alana girişini görüntülemek isteyen bir gazetecinin kolluk görevlileri tarafından “çekim yapamazsın” denilerek engellendiği aktarılmıştır. Bu durumun, Newroz sürecinde yalnızca katılımcıların değil, basın faaliyetlerinin de sınırlandırılmasına yol açtığı ifade edilmiştir.

Newroz sonrasında 25 Mart tarihinde gerçekleştirilen ev baskınları ile devam etmiştir. Tatvan ve Ahlat ilçelerinde sabah saatlerinde çok sayıda adrese eş zamanlı baskınlar düzenlenmiş; bu baskınlar kapsamında toplam 17 kişi gözaltına alınmıştır. Gözaltı işlemlerinin, Newrozuna katılım ve Newroz sırasında gerçekleştirilen faaliyetler gerekçe gösterilerek “örgüt propagandası” iddiasına dayandırıldığı belirtilmiştir. Gözaltına alınan yurttaşların emniyetteki ifade işlemlerinin tamamlanmasının ardından Bitlis Adliyesi'ne sevk edildikleri aktarılmıştır.

Adli süreçte, gözaltına alınan 17 kişiden 16'sının Newrozuna katıldıkları gerekçesiyle işlem gördüğü; bu kişilerden 4 kişinin savcılık ifadelerinin ardından serbest bırakıldığı belirtilmiştir. Kalan kişilerden 1'i hakkında tutuklama talebi, 11'i hakkında ise adli kontrol tedbiri talebiyle mahkemeye sevk işlemi

yapılmıştır. Nöbetçi mahkeme tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, sevk edilen 12 kişiden 11'i adli kontrol şartıyla serbest bırakılmış; 1 kişi ise tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir.¹

Süreç bütüncül olarak değerlendirildiğinde, Bitlis'te Newrozuna katılan yurttaşlara yönelik işlemlerin hem alana girişlerde uygulanan geniş kapsamlı ve keyfi kontrol mekanizmaları hem de sonrasında gerçekleştirilen gözaltı ve adli işlemlerle birlikte ilerlediği görülmektedir. Bitlis'te 2026 yılı Newroz süreci kapsamında 25 Mart tarihinde gerçekleştirilen ev baskınlarında toplam 17 kişi gözaltına alınmıştır. Bu kişilerden 4'ü savcılık aşamasında serbest bırakılmış, 11'i hakkında adli kontrol tedbiri uygulanmış ve 1 kişi tutuklanmıştır. Newroz günü alanda yapılan GBT uygulamaları ve eşya el koyma işlemleri kapsamında çok sayıda yurttaşın kimlik kontrolüne tabi tutulduğu ve eşyalarına el konulduğu aktarılmıştır.

6. DİYARBAKIR

Diyarbakır'da 2026 yılı Newrozunda süreç hem alana girişlerde yaşanan uygulamalar hem de sonrasında yürütülen gözaltı ve tutuklama işlemleri bakımından çok boyutlu bir şekilde gerçekleşmiştir. Newroz günü alana girişlerde yoğun güvenlik önlemleri alınmış; yurttaşların girişleri çok sayıda kontrol noktasından sağlanmıştır. Girişlerde üst araması ve çanta kontrollerinin detaylandırıldığı, yurttaşların birden fazla kez aramaya tabi tutulduğu ve bu nedenle uzun bekleme sürelerinin olduğu aktarılmıştır. Özellikle semboller, kıyafetler ve sloganlara yönelik hassasiyet gösterildiği; bazı yurttaşların bu gerekçelerle girişte sorun yaşadığı ve benzer şekilde diğer illerde gözlemlenen uygulamalara paralel kısıtlamaların Diyarbakır'da da yaşandığı belirtilmiştir.

Newroz alanında yurttaşların slogan attığı, halay çektiği ve şarkılar eşliğinde kutlamalara katıldığı; ancak bu faaliyetlerin sonrasında yürütülen adli işlemlere konu edildiği aktarılmıştır. Newroz sonrasında gerçekleştirilen operasyonlar kapsamında en az 25 yurttaşın gözaltına alındığı, bu kişilerden 22'sinin tutuklanarak cezaevine gönderildiği tespit edilmiştir. Tutuklananlar arasında 2 kadının da bulunduğu belirtilmiştir.

Gözaltı sürecinde yurttaşlara yöneltilen soruların içeriği dikkat çekici bulunmuştur. Gözaltındaki kişilere "Newroz'a kimin talimatı ile katıldıkları", "Newroz'dan nereden haberdar oldukları" ve "katılma amaçlarının ne olduğu" yönünde sorular yöneltildiği aktarılmıştır. Bu soruların, Newroz'a katılımın doğrudan sorgulama konusu haline getirildiğini ortaya koyduğu belirtilmiştir.

Adli süreçte, savcılık aşamasında bazı şüphelilerden ifade alınmaksızın doğrudan sevk işlemi gerçekleştirildiği; gözaltına alınan kişilerin tutuklama talebiyle sulh ceza hâkimliğine gönderildiği ifade edilmiştir. Tutuklama kararlarının gerekçelerine bakıldığında ise, gerekçelerin bireyselleştirilmediği, genel ve toplu ifadelerle kurulduğu ve somut olaylara ilişkin ayrıntılı değerlendirmelere yer verilmediği aktarılmıştır. Tutuklama gerekçelerinin ağırlıklı olarak "örgüt propagandası", 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ve örgüt üyeliği iddialarına dayandırıldığı belirtilmiştir.

Süreç bütüncül olarak değerlendirildiğinde, Diyarbakır'da Newrozuna katılan yurttaşlara yönelik işlemlerin yalnızca Newroz günüyle sınırlı kalmadığı; sonrasında gerçekleştirilen gözaltı ve tutuklama

1

<https://www.mezopotamyaajansi44.com/search/content/view/307165?page=4?page=1&key=a28369dbb24fc0e8c0cf086e885a49f7>

işlemleri ile geniş kapsamlı bir adli sürece dönüştüğü görülmektedir. Gözaltı ve tutuklama işlemlerinin büyük ölçüde Newroz alanındaki faaliyetlere dayandırıldığı aktarılmıştır.

Diyarbakır'da 2026 yılı Newroz süreci kapsamında en az 25 kişi gözaltına alınmış; bu kişilerden 22'si tutuklanmıştır. Tutuklananlar arasında 2 kadın bulunmaktadır.

7. HAKKARİ

Hakkari'de 2026 yılı Newrozunda süreç, hem Newroz günü alana girişlerde yaşanan uygulamalar hem de sonrasında gerçekleştirilen gözaltı işlemleri bakımından çok aşamalı şekilde ilerlemiştir. Newroz günü alana girişlerde yoğun güvenlik önlemleri alındığı; yurttaşların girişlerinin kontrol noktalarında yapılan üst aramaları ve kimlik kontrolleri ile sağlandığı aktarılmıştır. Özellikle semboller, pankartlar ve yöresel kıyafetlere yönelik hassasiyet gösterildiği; bazı yurttaşların bu gerekçelerle alana girişte sorun yaşadığı ve benzer şekilde diğer illerde görülen kısıtlayıcı uygulamaların Hakkari'de de yaşandığı ifade edilmiştir.

Newroz sonrasında adli süreçler başlamış; bu kapsamda ilk olarak Yüksekova ilçesinde Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) Gever ilçe yöneticisi Cahide Töre'nin ifadeye çağrıldığı ve 17 Mart'ta Gever'de yapılan Newrozuna katıldığı gerekçesiyle gözaltına alındığı öğrenilmiştir. Cahide Töre'nin Yüksekova İlçe Emniyet Müdürlüğü'ndeki ifade işlemlerinin tamamlandığı ve ardından Hakkari Adliyesi'ne sevk edildiği; savcılık ifadesinin alınmasının beklendiği belirtilmiştir.

Süreç 7 Nisan tarihinde gerçekleştirilen ev baskınları ile devam etmiştir. Hakkâri merkezde gece saatlerinde bazı evlere eş zamanlı baskınlar düzenlenmiş; Newrozuna katılım gerekçe gösterilerek 6 genç "örgüt propagandası" iddiasıyla gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınan gençlerin İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü aktarılmıştır. Aynı süreçte Çukurca ve Yüksekova ilçelerinde gerçekleştirilen ev baskınlarında gözaltına alınan 5 gencin ise emniyetteki ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldığı belirtilmiştir.

Gözaltı işlemlerinin büyük ölçüde Newrozuna katılım, alanda gerçekleştirilen faaliyetler ve ifade biçimleri gerekçe gösterilerek yürütüldüğü aktarılmıştır. Hakkari'de 2026 yılı Newroz süreci kapsamında en az 12 kişinin gözaltına alındığı tespit edilmiştir. Bu kişilerden 5'i ifade işlemlerinin ardından serbest bırakılmıştır. 7 kişi ise adli kontrolle serbest bırakılmıştır.

8. İSTANBUL

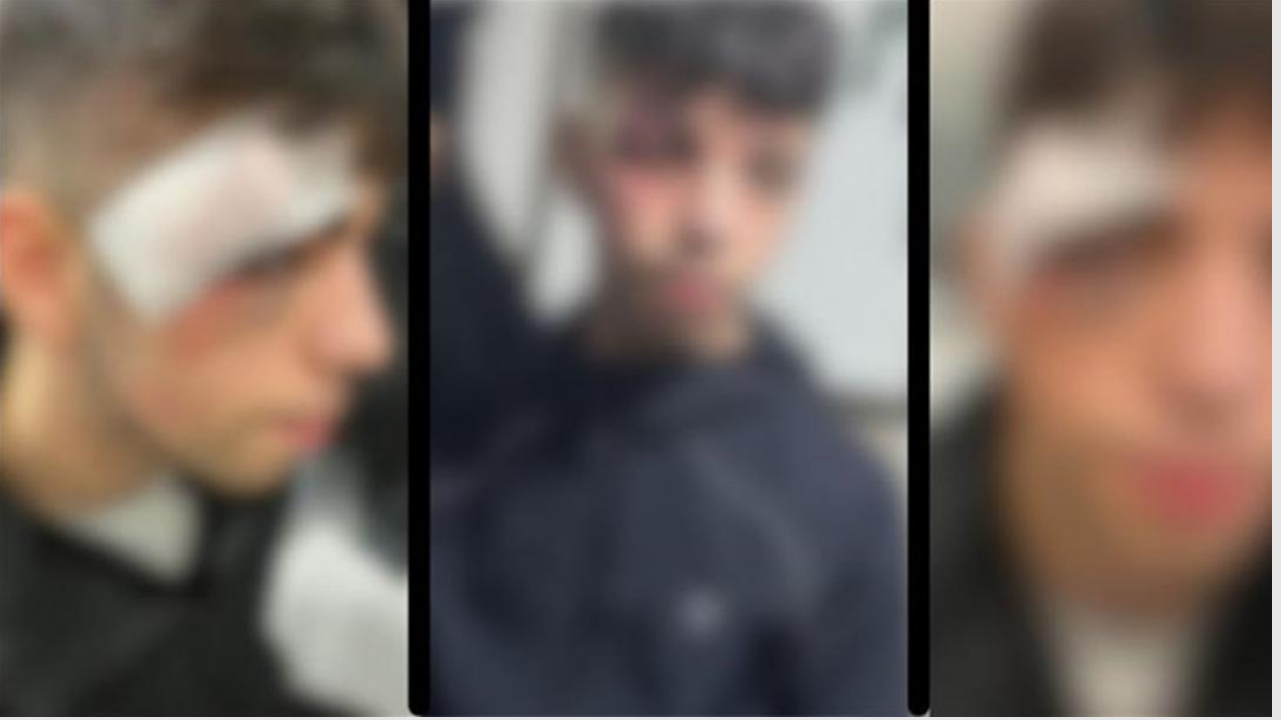
İstanbul'da 2026 yılı Newroz süreci, 22 Mart tarihinde Yenikapı Meydanı'nda gerçekleştirilen kutlamalarla başlamış ve devam eden günlerde yapılan gözaltı, tutuklama ve ev baskınlarıyla birlikte çok yönlü bir sürece dönüşmüştür.

22 Mart 2026 tarihinde Yenikapı'da düzenlenen Newroz kutlamaları sırasında, alanda atılan sloganlar ve yurttaşların giydiği yöresel kıyafetler gerekçe gösterilerek 2'si çocuk ve 1'i mülteci olmak üzere toplam 26 kişi gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınan yurttaşlardan 25'i aynı gün içerisinde emniyetteki işlemlerinin ardından serbest bırakılmış; Suriye vatandaşı olduğu belirtilen 1 mülteci ise Geri Gönderme Merkezi'ne sevk edilmek üzere Yabancılar Şube Müdürlüğü'ne götürülmüştür.

Gözaltılar 24 Mart 2026 tarihinde gerçekleştirilen şafak operasyonları ile devam etmiştir. Sabah saatlerinde çok sayıda adrese eş zamanlı baskınlar düzenlenmiş; bu operasyonlar kapsamında toplam 38 yurttaş gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınan kişilerden 10'u (9 yetişkin, 1 çocuk) tutuklanarak cezaevine gönderilmiş; 1 çocuk hakkında ev hapsi kararı verilmiş, 27 kişi hakkında ise adli kontrol

tedbirleri uygulanmıştır. Gözaltı işlemlerinin büyük ölçüde Newroz'a katılım, alanda atılan sloganlar ve taşınan semboller gerekçe gösterilerek gerçekleştirildiği aktarılmıştır.

24 Mart tarihinde gerçekleştirilen operasyonlar sırasında gözaltı işlemleri esnasında fiziksel şiddet ve kötü muamele iddiaları da kaydedilmiştir. 16 yaşındaki bir çocuğun yakalama sırasında yüz bölgesine doğrudan darbe aldığı ve kaşında açılma meydana geldiği; aynı olayda çocuğun babasının aile fertlerinin gözü önünde darp edildiği aktarılmıştır. Bunun yanı sıra bir yetişkin yurttaşın yakalama esnasında silah dipçığı ile başına vurulduğu, kafatasında kırık olduğu ve başında sargı bulunduğu tespit edilmiştir. Diğer gözaltına alınan kişiler bakımından görünür fiziksel izler bulunmamakla birlikte, gözaltı sürecinde sistematik kötü muamele, psikolojik baskı ve usule aykırı uygulamaların yaşandığına dair beyanlar alınmıştır.

Şekil 1/ Darp Edilen N.E.'ye Ait Görüntü²

Darp edilerek gözaltında alınan çocuklardan N.E.'nin (17) kaşının çatladığı ve yüzünün kanlar içinde olduğu fotoğrafa yansdı. N.E.'nin gözünün alt kısımlarında morarma, boynunda ise kızarıklar olduğu saptandı. N.E. adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

27 Mart 2026 tarihinde gerçekleştirilen ikinci dalga operasyonlar kapsamında özellikle çocuklar ve gençlere yönelik yeni gözaltılar yapılmıştır. Bu kapsamda toplam 8 çocuk hakkında işlem yapılmış; bu çocuklardan 3'ü tutuklanmış, 3'ü hakkında yurtdışı çıkış yasağı ve imza yükümlülüğü şeklinde adli kontrol tedbirleri uygulanmış, 2 çocuk hakkında ise ev hapsi kararı verilmiştir. Aynı süreçte yetişkin yurttaşlardan 9 kişi daha tutuklanmıştır. Bu operasyon sonucunda toplam 12 kişinin (3'ü çocuk) tutuklandığı tespit edilmiştir.

²

<https://www.mezopotamyaajansi44.com/search/content/view/306878?page=6?page=1&key=a28369dbb24fc0e8c0cf086e885a49f7>

Şekil 2/ Newroz'dan Sonra Gözaltına Alınırken İşkenceye Uğrayan Kişilere Ait Fotoğraf.³

28 Mart 2026 tarihinde ise operasyonların devamı niteliğinde yeni işlemler gerçekleştirilmiş; daha önce yapılan ev baskınlarında adreslerinde bulunmayan 2 yetişkin yurttaş gözaltına alınarak tutuklanmıştır. Bu durum, sürecin yalnızca belirli günlerle sınırlı kalmayıp, devam eden bir operasyonel süreç şeklinde yürütüldüğünü göstermektedir.

22–28 Mart 2026 tarihleri arasında İstanbul'da Newroz kutlamaları ve sonrasında gerçekleştirilen işlemler kapsamında; 22 Mart günü alanda 26 kişi (2 çocuk, 1 mülteci) gözaltına alınmış, devam eden süreçte 24 Mart'ta 38 kişi, 27 Mart ve 28 Mart tarihlerinde gerçekleştirilen operasyonlarla birlikte çok sayıda kişi daha gözaltına alınmıştır. Tüm süreç birlikte değerlendirildiğinde toplam gözaltı sayısının en az 57 olduğu tespit edilmiştir. Bu kişilerden 4'ü çocuk olmak üzere toplam 24 kişi tutuklanmış; 1 çocuk hakkında ev hapsi kararı verilmiş, 3 çocuk hakkında ev hapsi ve çok sayıda yurttaş hakkında adli kontrol tedbirleri uygulanmıştır. Ayrıca 1 mülteci yurttaş Geri Gönderme Merkezi'ne sevk edilmiştir. Süreç boyunca gözaltı işlemleri sırasında fiziksel şiddet, darp ve kötü muamele iddialarının bulunduğu; özellikle çocuklar ve aile bireylerine yönelik müdahalelerin kaydedildiği aktarılmıştır.

9. İZMİR

İzmir'de 2026 yılı Newrozunda süreç, hem Newroz günü alana girişlerde yaşanan uygulamalar hem de sonrasında yürütülen gözaltı ve tutuklama işlemleri ile birlikte çok aşamalı bir şekilde ilerlemiştir. Newroz günü alana girişlerde yoğun güvenlik önlemleri alınmış; yurttaşların girişleri çok sayıda kontrol noktasından sağlanmıştır. Girişlerde üst araması ve çanta kontrollerinin standart güvenlik uygulamalarını aşacak şekilde detaylandırıldığı, yurttaşların birden fazla kez arandığı ve bu nedenle uzun bekleme sürelerinin olduğu aktarılmıştır. Özellikle sembol, pankart ve kıyafetlere yönelik hassasiyet gösterildiği; bazı yurttaşların taşıdıkları materyaller nedeniyle girişte sorun yaşadığı ve

3

<https://www.mezopotamyaajansi44.com/search/content/view/307196?page=4?page=1&key=a28369dbb24fc0e8c0cf086e885a49f7>

benzer şekilde farklı illerde gözlemlenen uygulamalara paralel kısıtlamaların İzmir’de de yaşandığı belirtilmiştir.

Newroz günü ve sonrasında gerçekleştirilen müdahaleler kapsamında ilk aşamada toplam 26 yurttaş gözaltına alınmış; bu kişilerden 2’si kadın ve 1’i Rojavalı çocuk olmak üzere 3 kişi tutuklanmıştır. Gözaltı ve tutuklama gerekçelerinin Newroz alanındaki faaliyetlere dayandırıldığı; özellikle slogan atma, halay çekme ve belirli posterlerin taşınmasının suç unsuru olarak değerlendirildiği aktarılmıştır.

Gözaltılar 24 Mart 2026 tarihinde gerçekleştirilen şafak operasyonları ile devam etmiştir. Sabah saatlerinde çok sayıda adrese eş zamanlı baskınlar düzenlenmiş; Newroz’a katılan yurttaşlara yönelik ikinci bir gözaltı dalgası gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda aralarında 1 çocuğun da bulunduğu toplam 24 kişi, Newroz’da Abdullah Öcalan posterini taşıdıkları, şarkılar eşliğinde halay çektikleri ve slogan attıkları gerekçesiyle “örgüt propagandası” iddiasıyla gözaltına alınmış ve İzmir Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü’ne götürülmüştür. Gözaltı işlemlerinin büyük ölçüde Newroz alanındaki ifade biçimlerine dayandırıldığı belirtilmiştir.

Gözaltına alınan yurttaşlar, emniyetteki işlemlerinin ardından 25 Mart 2026 tarihinde savcılığa sevk edilmiştir. Savcılık aşamasında 1’i çocuk olmak üzere toplam 9 kişi tutuklama talebiyle; 15 kişi ise adli kontrol talebiyle sulh ceza hâkimliğine sevk edilmiştir. Tutuklama talebiyle sevk edilen kişilerden 1’i çocuk ve 2’si kadın olmak üzere toplam 3 kişi, “örgüt propagandası” yaptıkları gerekçesiyle tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir. Diğer kişiler hakkında ise çeşitli adli kontrol tedbirleri uygulanmıştır.

Süreç genel olarak değerlendirildiğinde, İzmir’de Newrozuna katılan yurttaşlara yönelik işlemlerin yalnızca Newroz günüyle sınırlı kalmadığı; devam eden günlerde gerçekleştirilen şafak operasyonları ile genişletildiği görülmektedir. Gözaltı işlemlerinin önemli bir kısmının Newroz alanında gerçekleştirilen slogan, halay ve sembolik ifade biçimlerine dayandırıldığı aktarılmıştır.

İzmir’de 2026 yılı Newroz süreci kapsamında ilk aşamada 26 kişi gözaltına alınmış; 24 Mart tarihinde gerçekleştirilen operasyonlarla birlikte 24 kişi daha gözaltına alınarak toplam gözaltı sayısı en az 50 olmuştur. Bu süreçte aralarında 1 çocuk ve 2 kadının bulunduğu toplam 3 kişi tutuklanmıştır. 15 kişi hakkında adli kontrol tedbirleri uygulanmıştır.

10. KOCAELİ

Kocaeli’de 2026 yılı Newrozunda süreç, 22 Mart tarihinde Darıca Millet Bahçesi’nde gerçekleştirilen Newroz ile birlikte yaşanan müdahaleler ve gözaltı işlemleri bakımından dikkat çekici bir şekilde ilerlemiştir. Newroz günü alana girişlerde yoğun güvenlik önlemleri alındığı; yurttaşların girişlerinin kontrol noktalarında yapılan üst aramaları ve kimlik kontrolleri ile sağlandığı aktarılmıştır. Girişlerde zaman zaman yoğunluk olduğu, arama uygulamalarının detaylandırıldığı ve bazı yurttaşların bu süreçte bekletildiği belirtilmiştir.

Newroz alanında yurttaşların slogan attığı, halay çektiği ve kutlamalara katıldığı; alanda yoğun bir katılımın olduğu ifade edilmiştir. Ancak kutlamalar sırasında kolluk kuvvetlerinin kitleye müdahalede bulunduğu ve bu müdahalenin gerginliğe yol açtığı aktarılmıştır. Polis tarafından gerçekleştirilen müdahale sırasında en az 8 yurttaşın gözaltına alındığı belirtilmiştir.

Müdahale sırasında yalnızca gözaltı işlemleriyle sınırlı kalmadığı; fiziksel şiddet uygulandığı yönünde aktarımlar bulunmaktadır. Bu kapsamda Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) Gebze İlçe Eşbaşkanı Ömer Yıldız’ın polis tarafından darp edildiği; aldığı darbeler sonucunda yüzünden yaralandığı ifade edilmiştir. Müdahalenin, Newroz alanında bulunan kitleye yönelik doğrudan gerçekleştiği ve kısa sürede çok sayıda yurttaş etkilediği belirtilmiştir.

Kocaeli’de 2026 yılı Newroz süreci kapsamında Darıca’da gerçekleştirilen müdahale sırasında en az 8 kişi gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınanlar daha sonrasında serbest bırakılmıştır. Ayrıca müdahale sırasında en az 1 kişinin (Ömer Yıldız) darp edilerek yaralandığı tespit edilmiştir.

11. MARDİN

Mardin’de 2026 yılı Newrozunda süreç, özellikle Nusaybin ve Kızıltepe ilçelerinde gerçekleştirilen Newroz sırasında ve sonrasında yaşanan uygulamalar bakımından çok sayıda ihlalin kaydedildiği bir tablo ortaya koymuştur. Newroz günü alan girişlerinde yoğun güvenlik önlemleri alınmış; yurttaşların alana girişleri çok sayıda kontrol noktasında yapılan arama ve kontroller ile sağlanmıştır. Girişlerde yurttaşların kasıtlı biçimde uzun süre bekletildiği, bu bekletmelerin yoğunluk yaratacak şekilde sürdürüldüğü ve bazı kişilerin bu nedenle alana girişte ciddi zorluklar yaşadığı aktarılmıştır.

Alan girişlerinde yalnızca güvenlik kontrolü ile sınırlı kalmayan uygulamaların gerçekleştirildiği; slogan atma, flama taşıma ve Newroz’u temsil eden sembollerin bulundurulmasının engellenmeye çalışıldığı belirtilmiştir. Özellikle sarı, kırmızı ve yeşil renkleri içeren şal, fular ve yazmalarla alana girmek isteyen yurttaşların bu eşyalarına kolluk görevlileri tarafından zorla el konulduğu; bu eşyaları taşımakta ısrar eden kişilerin alana alınmadığı aktarılmıştır. Bazı yurttaşların ise bu gerekçelerle kolluğa ait olduğu ifade edilen araçlara götürüldüğü ve burada haklarında tutanak tutulduğu belirtilmiştir. Araç içerisinde gerçekleştirilen işlemlere ilişkin herhangi bir resmi bilgilendirme yapılmadığı; bu işlemlere tabi tutulan kişiler arasında çocukların da bulunduğu ve çocukların velilerine ya da avukatlarına bilgi verilmediği ifade edilmiştir.

Kadın yurttaşlara yönelik arama uygulamalarının özellikle aramaların kaba üst araması sınırlarını aşacak şekilde detaylandırıldığı ve hukuka aykırı nitelikte gerçekleştirildiği aktarılmıştır. Kadınların mahremiyetini ihlal edecek şekilde ince aramalara tabi tutulduğu, bu süreçte uygun fiziki koşulların sağlanmadığı belirtilmiştir. Aramayı kabul etmeyen yurttaşların ise kolluk görevlileri tarafından hakaret ve tehditlere maruz bırakıldığı ve bu nedenle alana alınmadığı ifade edilmiştir.

Newroz sonrasında süreç ev baskınları ile devam etmiştir. Nusaybin’de en az 10, Kızıltepe’de en az 10 kişi olmak üzere toplam 20 yurttaşın evlerine yapılan baskınlarla gözaltına alındığı tespit edilmiştir. Gözaltına alınan kişilerin önemli bir kısmının 18–25 yaş aralığında gençlerden oluştuğu aktarılmıştır. Gözaltına alınan yurttaşlardan 12’si hakkında adli kontrol tedbirleri uygulanmış; diğer kişiler ise ifade işlemlerinin ardından serbest bırakılmıştır.

Gözaltı süreci sırasında ve sonrasında bazı yurttaşlara yönelik ajanlık dayatmasında bulunulduğu; bu kapsamda baskı ve yönlendirme yapıldığına ilişkin bilgiler edinilmiştir. Bu tür uygulamaların daha önce Rojava’daki insanlık dışı muamelelere karşı gerçekleştirilen protestolara katılan gençler bakımından da benzer şekilde uygulandığı ifade edilmiştir.

Mardin’de 2026 yılı Newroz süreci kapsamında Nusaybin ve Kızıltepe ilçelerinde gerçekleştirilen ev baskınları sonucunda toplam en az 20 kişi gözaltına alınmıştır. Bu kişilerden 12’si hakkında adli kontrol tedbiri uygulanmış, kalan kişiler ifade işlemlerinin ardından serbest bırakılmıştır.

12. MERSİN

Mersin’de 2026 yılı Newroz kutlamaları 22 Mart tarihinde Tırmıl Newroz Alanı’nda gerçekleştirilmiş olup süreç, özellikle alan girişlerinde uygulanan güvenlik pratikleri ve yurttaşlara yönelik müdahaleler bakımından dikkat çekici bir tablo ortaya koymuştur. Newroz günü sabah saatlerinden itibaren alanda doğu ve batı kapıları olmak üzere iki ayrı giriş noktası oluşturulmuş; bu noktalarda kolluk kuvvetleri

tarafından üst araması ve çanta kontrolleri yapılmıştır. Girişlerde yoğunluk olduğu, özellikle kadın arama noktalarında arama sürelerinin uzaması nedeniyle uzun kuyrukların meydana geldiği ve yurttaşların uzun süre bekletildiği aktarılmıştır.

Doğu kapısında yapılan uygulamalarda, sarı, kırmızı ve yeşil renkleri içeren fular ve benzeri eşyaların herhangi bir yasal yasak bulunmamasına rağmen yurttaşlardan alındığı tespit edilmiştir. Üzerinde Selahattin Demirtaş fotoğrafı bulunan tişört ve atkılarının da kolluk görevlileri tarafından alıkonulduğu aktarılmıştır. Bu kapsamda, sarı-kırmızı-yeşil renkli ve üzerinde yıldız bulunan bir fular taktığı gerekçesiyle bir kadın ve iki çocuğunun Newroz alanına alınmadığı belirtilmiştir.

Batı kapısında yapılan gözlemlerde ise benzer uygulamaların daha yoğun biçimde sürdüğü aktarılmıştır. Özellikle kadınlara yönelik arama işlemlerinin detaylı ve uzun sürdüğü, çantaların ayrıntılı biçimde incelendiği ve bu durumun girişlerdeki bekleme sürelerini artırdığı ifade edilmiştir. Sarı, kırmızı ve yeşil renkleri içeren fularların bu kapıda da yurttaşlardan alındığı; bu uygulamalara itiraz eden kişilere kolluk görevlilerinin bağırarak müdahalede bulunduğu belirtilmiştir. Ayrıca Yeni Yaşam gazetesinin alana alınmadığı, yapılan girişimler sonrasında gazetenin girişine izin verildiği aktarılmıştır.

Batı kapısında yaşanan bazı olaylarda, bir kadının sarı-kırmızı-yeşil fularının alınmak istenmesi üzerine arbeye yaşandığı; bu esnada kadının başındaki tülbendin yırtıldığı ifade edilmiştir. Benzer şekilde bir başka kadının fularına el konulmak istenmesi üzerine yurttaşlar ile kolluk arasında tartışma yaşandığı, bu tartışma sırasında kolluk görevlilerinin cinsiyetçi ve hakaret içeren ifadeler kullandığı aktarılmıştır. Üzerinde Selahattin Demirtaş baskılı tişört bulunan bir kadının da alana alınmadığı ve üzerindeki kıyafeti değiştirmesi gerektiği belirtilerek geri gönderildiği ifade edilmiştir.

Newroz günü boyunca yurttaşların slogan attığı, halay çektiği ve kutlamalara katıldığı; ancak girişlerde uygulanan bu kısıtlamalar nedeniyle bazı yurttaşların alana giriş yapamadığı ve geri dönmek zorunda kaldığı aktarılmıştır. Alan içerisindeki kutlamalar barışçıl şekilde devam etmiş olup, etkinlik süresince gözaltı işlemine başvurulduğuna dair bir tespit bulunmamıştır.

Mersin’de 2026 yılı Newroz süreci kapsamında alan girişlerinde uygulanan arama ve eşya toplama pratikleri sırasında yurttaşlara yönelik sözlü müdahaleler, fiziksel temas içeren olaylar ve keyfi uygulamaların yaşandığı aktarılmıştır.

13. SİİRT

Siirt’te 2026 yılı Newrozunda süreç, hem Newroz günü alana girişlerde yaşanan uygulamalar hem de sonrasında gerçekleştirilen gözaltı işlemleri ile birlikte değerlendirilmektedir. Newroz günü alana girişlerde yoğun güvenlik önlemleri alındığı; yurttaşların girişlerinin kontrol noktalarında yapılan üst aramaları ve kimlik kontrolleri ile sağlandığı aktarılmıştır. Girişlerde arama uygulamalarının detaylandırıldığı, yurttaşların birden fazla kez arandığı ve özellikle sembol, pankart ve kıyafetlere yönelik hassasiyet gösterildiği belirtilmiştir. Bu kapsamda bazı yurttaşların girişlerde sorun yaşadığı ve benzer şekilde diğer illerde gözlemlenen kısıtlayıcı uygulamaların Siirt’te de yaşandığı ifade edilmiştir.

Newroz sonrasında süreç, 22 Mart tarihinde gerçekleştirilen ev baskını ile devam etmiştir. Sabah saatlerinde Alan Mahallesi’nde bir eve yapılan baskında, 1 yurttaş gözaltına alınmıştır. Baskın sırasında polislerin kapıyı kırarak eve girdiği; gözaltı işlemi sırasında yurttaşın darp edildiği ve hakarete maruz bırakıldığı aktarılmıştır. Gözaltına alınan Aslan’ın Siirt Emniyet Müdürlüğü’ne götürüldüğü ve gözaltı işleminin 22 Mart tarihinde gerçekleştirilen Newrozuna katılım gerekçesine dayandırıldığı belirtilmiştir.

Şekil 3/ Siirt'te Gözaltına Yurttaşın Kapısının Kırıldığını Gösterir Fotoğraf⁴

Siirt'te 2026 yılı Newroz süreci kapsamında en az 1 kişinin gözaltına alındığı tespit edilmiştir. Adli kontrolle serbest bırakılmıştır.

14. SIRNAK

Şırnak'ta 2026 yılı Newrozunda süreç, hem Newroz günü alana girişlerde yaşanan uygulamalar hem de sonrasında gerçekleştirilen gözaltı işlemleri bakımından çok aşamalı şekilde ilerlemiştir. Newroz günü alana girişlerde yoğun güvenlik önlemleri alındığı; yurttaşların girişlerinin kontrol noktalarında yapılan üst aramaları ve kimlik kontrolleri ile sağlandığı aktarılmıştır. Girişlerde arama uygulamalarının detaylandırıldığı, yurttaşların birden fazla kez arandığı ve bu nedenle uzun bekleme sürelerinin oluştuğu belirtilmiştir. Özellikle pankart, slogan ve kıyafetlere yönelik hassasiyet gösterildiği; bazı yurttaşların bu gerekçelerle alana girişte sorun yaşadığı ve benzer şekilde diğer illerde gözlemlenen kısıtlayıcı uygulamaların Şırnak'ta da yaşandığı ifade edilmiştir.

Newroz sonrasında süreç, 27 Mart tarihinde gerçekleştirilen ev baskınları ile devam etmiştir. Şırnak merkez ile birlikte Cizre, (İdil) ve Silopi ilçelerinde sabah saatlerinde çok sayıda adrese eş zamanlı baskınlar düzenlenmiş; bu operasyonlar kapsamında toplam 20 genç gözaltına alınmıştır. Gözaltı işlemlerinin, Newrozunda “örgüt propagandası” yapıldığı iddiasına dayandırıldığı belirtilmiştir. Gözaltına alınan gençlerin Şırnak İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü ve burada 3 gün süreyle tutuldukları aktarılmıştır.

Gözaltı sürecinin ardından emniyetteki işlemleri tamamlanan gençler, sabah saatlerinde Şırnak Adliyesi'ne sevk edilmiştir. Savcılık tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, gözaltına alınan 20 kişinin adli kontrol tedbiri uygulanması talebiyle Sulh Ceza Hakimliği'ne sevk edildiği belirtilmiştir. Hakimlik tarafından yapılan değerlendirme sonucunda ise 20 kişinin tamamı hakkında adli kontrol şartı uygulanarak serbest bırakılmalarına karar verilmiştir.

4

<https://www.mezopotamyaaajansi44.com/search/content/view/306946?page=6?page=1&key=a28369dbb24fc0e8c0cf086e885a49f7>

Soruşturma kapsamında gençlere yöneltilen suçlamalar arasında, Halkların Demokratik Partisi (HDP) eski Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın fotoğrafını taşımak, Newroz alanında çalınan şarkılar eşliğinde halay çekmek ve slogan atmak gibi eylemlerin yer aldığı aktarılmıştır. Gözaltı ve adli süreçlerin büyük ölçüde Newroz alanındaki bu faaliyetlere dayandırıldığı ifade edilmiştir.

Şırnak'ta 2026 yılı Newroz süreci kapsamında 27 Mart tarihinde gerçekleştirilen operasyonlarda toplam 20 kişi gözaltına alınmıştır. Bu kişilerden tamamı adli kontrol tedbiri uygulanarak serbest bırakılmıştır.

15. URFA

Urfa'da 2026 yılı Newrozunda süreç, hem alana girişlerde uygulanan güvenlik pratikleri hem de Newroz sonrasında gerçekleştirilen müdahale ve gözaltı işlemleri ile birlikte çok aşamalı şekilde ilerlemiştir. Newroz günü alana girişlerde iki ayrı kontrol noktası oluşturulduğu; yurttaşların ilk kontrol noktasından geçtikten sonra ikinci bir kontrol noktasında yeniden aramaya tabi tutulduğu aktarılmıştır. Bu uygulama kapsamında üst araması ve çanta kontrollerinin detaylandırıldığı, yurttaşların birden fazla kez arandığı ve bu nedenle girişlerde yoğunluk ve bekleme sürelerinin oluştuğu belirtilmiştir.

Girişlerde özellikle sembol ve aksesuarlar üzerinde yoğun denetim uygulandığı; üzerinde "Kürdistan" ibaresi bulunan kolyelerin alana alınmadığı ve bu tür eşyaları taşıyan yurttaşların girişte engellendiği aktarılmıştır. Bu durumun, yurttaşların Newrozuna belirli sembollerle katılımını doğrudan etkilediği ifade edilmiştir.

Newroz alanında yurttaşların slogan attığı, halay çektiği ve kutlamalara katıldığı; ancak Newroz sonrasında alan çıkışında kolluk kuvvetlerinin müdahalede bulunduğu belirtilmiştir. Çıkış sırasında slogan atan yurttaşlara yönelik müdahale gerçekleştirildiği, bu müdahale sırasında fiziksel temas ve darp olaylarının yaşandığı aktarılmıştır. Müdahale sırasında Avukat Dicle Aksu ile Av. Ahmet Atış'ın darp edildiği ifade edilmiştir.

Süreç, 23 Mart tarihinde gerçekleştirilen ev baskınları ile devam etmiştir. Bu kapsamda toplam 4 kişi gözaltına alınmış; gözaltına alınan yurttaşların emniyetteki işlemlerinin ardından adliyeye sevk edildikleri belirtilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda gözaltına alınan 4 kişinin adli kontrol tedbiri uygulanarak serbest bırakıldığı aktarılmıştır.

Urfa'da 2026 yılı Newroz süreci kapsamında toplam 4 kişi gözaltına alınmış; bu kişiler adli kontrol tedbiri ile serbest bırakılmıştır. Tutuklama kararı verilmediği tespit edilmiştir. Ayrıca Newroz çıkışında gerçekleştirilen müdahale sırasında 2 avukatın darp edildiği aktarılmıştır.

16. VAN

Van'da 2026 yılı Newrozunda alana girişler ve etkinlik süreci boyunca uygulanan güvenlik pratikleri çok katmanlı ve yoğun bir şekilde yürütülmüştür. Newroz alanında üç ana giriş noktası ve bir protokol giriş noktası oluşturulmuş; yurttaşların alana girişleri iki aşamalı arama prosedürüne tabi tutulmuştur. Bu arama noktalarında üst araması ve eşya kontrolleri yapılmış, uygulamaların gün boyunca kesintisiz sürdüğü aktarılmıştır. Özellikle kadın arama noktalarında girişlerin sistematik biçimde yavaşlatıldığı, kadın yurttaşların yoğun yağış altında uzun süre bekletildiği belirtilmiştir. "Jin, Jiyan, Azadî" sloganı atan kadınların kolluk görevlileri tarafından uyarıldığı, bazı durumlarda alana alınmama ya da gözaltı tehdidi ile karşı karşıya bırakıldığı ifade edilmiştir. Arama uygulamalarının bazı durumlarda ölçülülük sınırlarını aştığı; özellikle kadınlara yönelik üst aramalarının göğüs bölgesini kapsayacak şekilde

detaylandırıldığı ve bu süreçte mahremiyeti koruyacak fiziki koşulların sağlanmadığı aktarılmıştır. Aramaların açık alanda ve gerekli izolasyon sağlanmadan gerçekleştirilmesi nedeniyle yurttaşların rahatsızlık yaşadığı belirtilmiştir. Bunun yanı sıra Newroz alanında fenalaşan veya yaralanan yurttaşlara yönelik ilk yardım müdahalelerinde aksaklıklar yaşandığı; ambulans sevk süreçlerinde koordinasyon eksiklikleri bulunduğu ve sağlık hizmetlerine erişimde gecikmeler olduğu ifade edilmiştir.

Newroz alanına girişlerde yalnızca arama uygulamaları değil, aynı zamanda çok sayıda eşya ve sembole yönelik kısıtlamalar da uygulanmıştır. Yiyecek ve içeceklerin alana alınmasına izin verilmediği; bunun yanı sıra ruj, dudak kalemi gibi kişisel bakım ürünlerinin de girişte engellendiği belirtilmiştir. “Kürdistan” ibaresi içeren materyaller, Kürdistan haritası bulunan takılar, Selahattin Demirtaş’a ait fotoğraflar ve Abdullah Öcalan görselleri içeren pankartların alana alınmadığı; bu tür materyallerin bırakılması halinde girişe izin verildiği aktarılmıştır. Sarı, kırmızı ve yeşil renkleri içeren eşarp, fular ve flamaların da benzer şekilde yasaklandığı, yıldız figürü içeren sembollerin de bu kapsamda değerlendirilerek alana sokulmadığı belirtilmiştir. Kamufraj desenli yöresel kıyafetler giyen yurttaşların da benzer gerekçelerle alana alınmadığı; bazı durumlarda bu kıyafetler nedeniyle gözaltı işlemi uygulandığı aktarılmıştır. Kürdistan Bölgesi bayrağı taşıyan, yöresel kıyafet giyen veya bölge futbol takımlarına ait forma kullanan yurttaşlara yönelik uygulamaların giriş noktalarına göre değişiklik gösterdiği; aynı nitelikteki materyallerin bazı noktalarda engellendiği, bazı noktalarda ise alana alınmasına izin verildiği ifade edilmiştir. Bu durumun uygulamaların standart ve öngörülebilir olmaktan uzak olduğunu ortaya koyduğu belirtilmiştir.

Ayrıca protokol girişinde bulunan siyasetçilere yönelik arama uygulamalarının da tartışma konusu olduğu aktarılmıştır. Protokol alanından giriş yapacak siyasetçilerin de üst aramasına tabi tutulmak istendiği, bu durumun alanda gerginliğe neden olduğu belirtilmiştir. Siyasetçilerin bu uygulamaya tepki gösterdiği, özellikle Tuncer Bakırhan’ın üst araması yapılmasını kabul etmediği ve bu uygulamaya karşı açık şekilde itiraz ettiği ifade edilmiştir. Bu süreçte protokol girişinde tartışmalar yaşandığı ve girişlerin bu nedenle zaman zaman aksadığı aktarılmıştır.

Girişlerde toplanan kişisel eşyaların herhangi bir kayıt sistemi olmaksızın çöp poşetlerine konularak istiflendiği; bu eşyaların sahiplerine geri verilmesine ilişkin bir mekanizmanın oluşturulmadığı belirtilmiştir. Bu nedenle çok sayıda yurttaşın kişisel eşyalarını geri alamadığı ifade edilmiştir.

Newroz günü ve sonrasında gerçekleştirilen işlemler kapsamında, etkinliğin ilk gününde 9 yurttaşın gözaltına alındığı; takip eden sabah saatlerinde ise Abdullah Öcalan posterini açtıkları iddiasıyla 5 yurttaşın daha gözaltına alındığı aktarılmıştır. Gözaltına alınan yurttaşların ifadelerinin ardından serbest bırakıldığı belirtilmiştir. Gözaltı işlemlerinin büyük ölçüde sarı-kırmızı-yeşil renkli aksesuarlar, yöresel kıyafetler ve kamufraj desenli giysiler gerekçe gösterilerek gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

6. YAŞANAN HAK İHLALLERİ

1. TOPLANTI GÖSTERİ YÜRÜYÜŞÜ HAKKI İHLALI:

Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, bireylerin önceden izin almaksızın barışçıl biçimde bir araya gelerek düşüncelerini, kimliklerini ve taleplerini kolektif olarak ifade edebilmelerini güvence altına alan temel bir haktır. Bu hak yalnızca fiziksel olarak bir alanda bulunmayı değil; aynı zamanda slogan, pankart, flama, kıyafet ve diğer semboller aracılığıyla düşünce açıklamayı da kapsar. Bu yönüyle toplantı hakkı, ifade özgürlüğü ile iç içe geçmiş olup demokratik toplum düzeninin vazgeçilmez unsurlarından biridir. Bu nedenle hakkın korunması, yalnızca toplantının yapılmasına izin verilmesiyle sınırlı olmayıp; bireylerin bu toplantıya erişebilmesi, kimlikleriyle katılabilmesi ve herhangi bir baskı ya da yaptırım korkusu olmaksızın varlık gösterebilmesiyle mümkündür.

2026 yılı Newrozunda Türkiye genelinde yapılan tespitler birlikte değerlendirildiğinde, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkına yönelik ihlallerin münferit değil, ülke geneline yayılmış, birbirini tekrar eden ve sistematik bir nitelik taşıdığı görülmektedir. Farklı illerde benzer yöntemlerin uygulanması, bu ihlallerin rastlantısal değil, belirli bir yaklaşım doğrultusunda hayata geçirildiğini göstermektedir.

Newrozlardaki ihlaller Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri üzerinde Hakkın Sınırlaması olarak Bakılmaz; bir halkın kendini ifade ediş biçimine müdahaledir. Bu hakka müdahalenin tüm Kürdistan illerinde aynı olması; aynı şekilde baskı yönetiminin olması hakkın devlet tarafından sistematik biçimde yasaklandığını göstermektedir.

Newrozlarda Çok sayıda ilde alana girişler birden fazla kontrol noktasına bölünmüş, yurttaşlar tekrar eden üst aramaları, çanta kontrolleri ve kimlik denetimlerine tabi tutulmuş, uzun süre bekletilmiş ve bu uygulamalar gün boyunca sistematik biçimde sürdürülmüştür. Bu durum, yurttaşların alana ulaşmasını zorlaştırmış, bazı kişilerin etkinliğe katılmadan geri dönmeye yol açmış ve toplantı hakkının fiilen kullanılmasını engellemiştir. Güvenlik gerekçesiyle uygulanan bu tedbirlerin ölçülülük sınırlarını aşarak bir engelleme aracına dönüştüğü anlaşılmaktadır.

Newroz alanlarına girişlerde ve alan içerisinde en yaygın ihlal biçimlerinden biri, yurttaşların ifade araçlarına yönelik müdahaleler olmuştur. Sarı, kırmızı ve yeşil renkleri içeren materyallerin sistematik biçimde engellendiği; “Kürdistan” ibaresi taşıyan kıyafet, aksesuar ve diğer unsurların alana alınmadığı; siyasi figürlere ait fotoğraf ve görsellerin yasaklandığı; pankart ve flamaların toplatıldığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra geleneksel Kürt kıyafetleri, yüz boyamaları ve kültürel semboller de çeşitli gerekçelerle engellenmiş; yurttaşların bu unsurlardan vazgeçmeleri halinde alana girişlerine izin verilmiştir. Bu uygulamalar, toplantı hakkının yalnızca fiziksel varlıkla sınırlandırıldığını, bireylerin kimlikleri ve düşünceleriyle birlikte katılımının engellendiğini göstermektedir. Özellikle Kürt halkına ait kültürel ve siyasal sembollerin hedef alınması, toplantı hakkının belirli bir toplumsal kesim bakımından çok daha ağır biçimde sınırlandırıldığını ortaya koymaktadır.

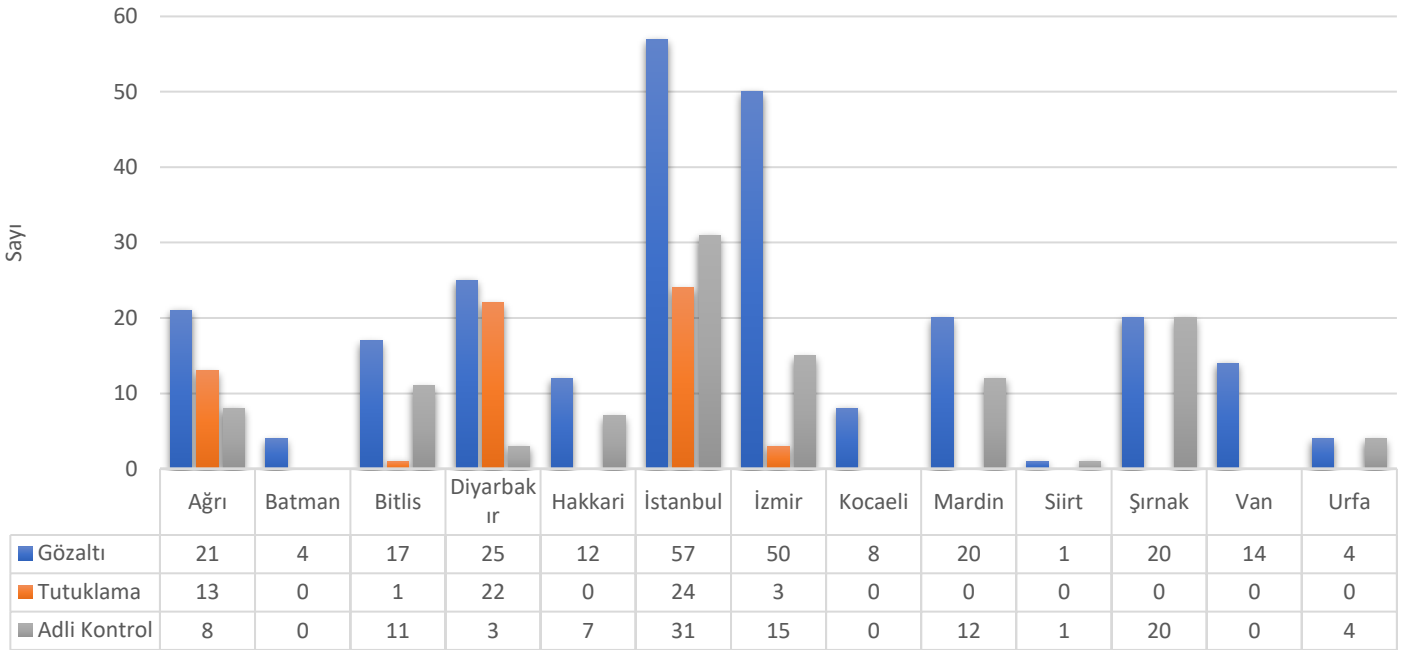
Siyasi iktidar temsilcilerinin Newrozuna ilişkin açıklamaları da sürecin bütünlüklü değerlendirilmesi bakımından önem taşımaktadır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından yapılan açıklamalarda güvenlik eksenli yaklaşımın öne çıktığı⁵; bu yaklaşımın sahadaki uygulamalarla birlikte değerlendirildiğinde toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının güvenlik perspektifi üzerinden daraltıldığını ve özellikle Kürt halkı bakımından bu hakkın çok daha sınırlı ve baskı altında kullanıldığı bir çerçevenin ortaya çıktığını göstermektedir.

⁵ <https://www.evrensel.net/haber/5976603/erdogan-newroz-kutlamalarini-hedef-aldi-alcaklarla-ilgili-gerekeni-yapiyoruz>

ÖZGÜRLÜK İÇİN HUKUKÇULAR DERNEĞİ

Newrozunda en ağır ihlal alanlarından biri, Newroz sonrası geniş kapsamlı gözaltı, adli kontrol ve tutuklama uygulamalarıdır. Slogan atma, halay çekme, pankart taşıma veya yalnızca Newroz'a katılmış olma gibi eylemlerin birçok ilde gözaltı ve tutuklama gerekçesi yapılması, toplantı hakkının doğrudan kriminalize edildiğini göstermektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamalara göre; 17–24 Mart 2026 tarihleri arasında Aydın, Batman, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Mardin, Şanlıurfa, Van, Diyarbakır ve Antalya'da yürütülen soruşturmalar kapsamında toplam 170 kişi gözaltına alınmış⁶ ; 24–25 Mart 2026 tarihlerinde İstanbul, İzmir, Manisa, Siirt ve Bitlis'te gerçekleştirilen işlemlerle birlikte 27 kişi daha gözaltına alınmış ve 25 Mart 2026 itibarıyla toplam gözaltı sayısı 209'a ulaşmıştır.⁷ Bu veriler, gözaltı uygulamalarının ülke genelinde eş zamanlı ve yaygın bir şekilde yürütüldüğünü ortaya koymaktadır.

2026 Newrozunda Güvenlik Tedbiri Sayısı

Şekil 4/ ÖHD Verilerine Göre 2026 Newrozunda Tespit Edilebilen Gözaltı/Tutuklama/Adli Kontrolü Gösterir Grafik

Bu süreçte tutuklama ve adli kontrol tedbirlerinin, istisnai koruma araçları olmaktan çıkarılarak barışçıl faaliyetlere katılımı cezalandırma aracına dönüştüğü görülmektedir. Adli kontrol uygulamaları da kişilerin siyasal ve toplumsal faaliyetlerini sınırlandıran bir baskı mekanizması olarak kullanılmıştır.

Newroz kapsamında gerçekleştirilen barışçıl toplantı, gösteri yürüyüşü ve basın açıklamalarına yönelik müdahaleler sonucunda, tespit edilebildiği kadarıyla en az 253 kişinin gözaltına alındığı, 63 kişinin tutuklandığı ve 112 kişi hakkında adli kontrol tedbiri uygulandığı görülmüştür. Bu veriler, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının istisnai müdahalelerle değil, yaygın ve sistematik biçimde sınırlandırıldığını ortaya koymaktadır.

⁶ <https://tihv.org.tr/gunluk-ih-raporlari/24-mart-2026-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁷ <https://tihv.org.tr/gunluk-ih-raporlari/26-mart-2026-gunluk-insan-haklari-raporu/>

Barışçıl nitelikteki protestolara rağmen gözaltı, tutuklama ve adli kontrol tedbirlerinin bu denli yaygın uygulanması, protesto hakkının fiilen kriminalize edildiğini ve caydırıcı bir araca dönüştürüldüğünü göstermektedir. Uygulamaların yoğunluğu, kamu düzeninin korunmasından ziyade toplumsal muhalefeti bastırmaya yönelik bir yaklaşımın benimsendiğine işaret etmektedir. Bu durum, müdahalelerin münferit değil; planlı, yaygın ve caydırıcı bir devlet pratiği haline geldiğini göstermektedir.

Kolluk müdahaleleri, idari yasaklayıcı uygulamalar ve adli tedbirler birlikte değerlendirildiğinde, protestoların yalnızca dağıtılmadığı; aynı zamanda toplumsal ve siyasal olarak hedef alındığı anlaşılmaktadır. Ev baskınlarıyla gözaltıların gerçekleştirilmesi, tutuklama ve adli kontrol tedbirlerinin yaygınlaştırılması ve protestoların kamuoyunda “tehdit” ya da “suç” olarak sunulması, toplantı hakkının meşruiyetini zedelemekte ve caydırıcı bir etki yaratmaktadır.

Müdahalelerin sertliği ve gözaltı işlemlerinin sürece yayılarak sonraki günlerde de devam etmesi, birçok ilde korku ve baskı ortamı yaratmış; yurttaşların Newroz’a katılımını etkilemiştir. Bu yönüyle müdahaleler, toplantı hakkının yalnızca o an için değil, gelecekteki kullanımı bakımından da engellenmesine yol açmıştır.

Gözaltı ve tutuklama işlemlerinin önemli bir kısmının herhangi bir şiddet eylemine dayanmaksızın, yalnızca toplantıya katılım ve ifade biçimlerine dayandırıldığı görülmektedir. Slogan atma, halay çekme ve sembolik ifade biçimlerinin suçlama konusu yapılması, toplantı hakkının kullanımının başlı başına suç haline getirildiğini göstermektedir. Şafak operasyonları, çocukların ve gençlerin sürece dahil edilmesi ve tutuklama kararlarının ölçülülükten uzak biçimde verilmesi, bu baskıyı daha da artırmıştır.

Soruşturma süreçlerinde yöneltilen “örgüt propagandası”, “kanuna aykırı toplantıya katılma” ve “polise mukavemet” gibi suçlamaların çoğu zaman somut bir şiddet eylemine değil, ifade biçimlerine dayandırılması, hukuki öngörülebilirliği ortadan kaldırmaktadır.

Bazı illerde kolluk müdahalelerinin doğrudan fiziksel şiddet içerdiği de tespit edilmiştir. Kocaeli’de gerçekleştirilen Newroz etkinliği sırasında kolluk kuvvetlerinin kitleye müdahale ettiği, en az 8 kişinin gözaltına alındığı ve müdahalenin fiziksel şiddet içerdiği belirlenmiştir. Bu müdahale sırasında DEM Parti Gebze İlçe Eşbaşkanı Ömer Yıldız’ın darp edilerek yaralandığı; yüz bölgesinden fiziksel zarar gördüğü tespit edilmiştir. Bu durum, toplantı hakkının yalnızca katılımcılar değil, siyasal faaliyet yürüten kişiler bakımından da sınırlandırıldığını göstermektedir.

Benzer şekilde Hakkari’nin Yüksekova ilçesinde DEM Parti Gever ilçe yöneticisi Cahide Töre’nin Newroz’a katıldığı gerekçesiyle gözaltına alınması, toplantı hakkının örgütlenme boyutuna doğrudan müdahale niteliğindedir. Van’da gerçekleştirilen Newroz’da ise DEM Parti Eş Genel Başkanı Tuncer Bakırhan’ın protokol girişinde üst aramasına tabi tutulmak istenmesi ve bu nedenle yaşanan tartışma, kolluk uygulamalarının keyfi ve öngörülemez niteliğini ortaya koymaktadır. Protokol girişlerinde dahi standart uygulamaların bulunmaması, hakkın kullanımının idari tasarruflara bağlı olarak sınırlandırıldığını göstermektedir.

Tüm bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, 2026 yılı Newroz sürecinde toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkına yönelik ihlallerin; alana erişimin zorlaştırılması, ifade araçlarının engellenmesi, barışçıl katılımın kriminalize edilmesi, yaygın gözaltı ve tutuklama uygulamaları ile kolluk müdahaleleriyle pekiştirilmesi yoluyla bütüncül bir nitelik kazandığı anlaşılmaktadır. Farklı illerde benzer uygulamaların tekrarlanması, bu ihlallerin yapısal bir karakter taşıdığını ortaya koymaktadır. Newroz sürecinde toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının sistematik biçimde kriminalize edildiği; güvenlikçi yaklaşım, yasaklayıcı uygulamalar ve orantısız kolluk müdahaleleriyle birlikte bu hakkın özellikle Kürt yurttaşlar bakımından ciddi biçimde sınırlandırıldığı değerlendirilmektedir. Bu tablo, ihlallerin münferit değil, yaygın, planlı ve caydırıcı bir devlet pratiği haline geldiğini açıkça göstermektedir.

2. MADDİ VE MANEVİ BÜTÜNLÜK HAKKININ İHLALI

Maddi ve manevi bütünlük hakkı, kişinin beden ve ruh bütünlüğünü koruyan temel bir haktır. Bu hak, yalnızca işkence ve kötü muamele yasağını değil; kolluk müdahalesinin her aşamasında kişinin onuruna, fiziksel güvenliğine ve mahremiyetine saygı gösterilmesini de içerir. Kolluğun güç kullanımı yalnızca zorunlu, ölçülü ve son çare olarak mümkündür. Buna karşılık darp, tehdit, hakaret, onur kırıcı arama ve psikolojik baskı gibi uygulamalar bu hakkın ihlalini oluşturur.

2026 yılı Newroz sürecinde farklı illerden aktarılan olaylar, bu ihlallerin tekil değil; benzer yöntemlerle tekrar eden yaygın ve sistematik bir nitelik taşıdığını göstermektedir. İhlaller yalnızca fiziksel şiddetle sınırlı kalmayıp; psikolojik baskı, tehdit, hakaret, mahremiyet ihlali ve gözaltı işlemlerinin aile bireyleri ile çocukların gözü önünde gerçekleştirilmesi gibi uygulamalarla geniş bir kötü muamele tablosu ortaya çıkmıştır.

Ağrı'da gözaltı işlemlerinin aile bireyleri ve çocukların gözü önünde gerçekleştirilmesi hem gözaltına alınan kişiler hem de tanık olan çocuklar açısından manevi bütünlüğe yönelik ihlal oluşturmuştur. İfade alma süreçlerinde yönlendirici ve baskılayıcı yöntemlerin kullanılması da bu ihlalin bir parçasıdır.

İstanbul'da en ağır ihlallerin yaşandığı görülmektedir. Gözaltı sırasında fiziksel şiddetin somut yaralanmalarla ortaya çıktığı; çocuklar dahil olmak üzere kişilerin darp edildiği tespit edilmiştir. Bu durum, kolluk müdahalesinin açık bir şiddet pratiğine dönüştüğünü göstermektedir. Fiziksel iz bulunmayan durumlarda dahi kötü muamele ve psikolojik baskıya ilişkin beyanlar, ihlallerin yaygınlığını ortaya koymaktadır.

Kocaeli'de kolluk müdahalesi sırasında doğrudan fiziksel şiddet uygulanmış, siyasi parti temsilcilerinin de darp edildiği belirtilmiştir. Bu durum, yalnızca fiziksel bütünlüğe değil, siyasal faaliyete yönelik baskıyı da göstermektedir. Urfa'da ise slogan atan yurttaşlara müdahale sırasında avukatların darp edilmesi, savunma hakkına yönelik ciddi bir ihlal olarak değerlendirilmiştir. Avukatların hedef alınması, hak ihlallerinin tespitini de zorlaştırmaktadır.

Siirt'te gerçekleştirilen ev baskınında kapı kırılarak içeri girilmesi, darp ve hakaret uygulanması, gözaltı sürecinin insan onuruna aykırı biçimde yürütüldüğünü göstermektedir. Bu durum, maddi ve manevi bütünlüğün birlikte ihlal edildiğini ortaya koymaktadır.

Kadınlara yönelik ihlaller ise birçok ilde benzer biçimlerde ortaya çıkmıştır. Mersin, Mardin, Van ve Antalya'da; kadınların üst aramalarının mahremiyeti ihlal edecek şekilde yapılması, kişisel eşyalara zorla müdahale edilmesi, başörtüsü ve kıyafetlere yönelik fiziksel müdahaleler, cinsiyetçi ve aşağılayıcı ifadeler kullanılması ve kadınların diğer katılımcılara kıyasla daha ağır denetime tabi tutulması dikkat çekmektedir. Bazı durumlarda aramalar açık alanda ve uygun koşullar sağlanmadan gerçekleştirilmiş; itiraz eden kadınlar tehdit ve hakarete maruz bırakılmıştır. Bu uygulamalar, yalnızca güvenlik tedbiri değil; kadınlara yönelik ayrımcı, aşağılayıcı ve onur kırıcı bir müdahale biçimi olarak değerlendirilmiştir.

Ayrıca bazı illerde yurttaşların uzun süre bekletilmesi, tehdit edilmesi ve sağlık hizmetlerine erişimde aksaklıklar yaşanması, kötü muamelenin yalnızca fiziksel şiddetle sınırlı olmadığını; ihmal ve baskı yoluyla da ortaya çıktığını göstermektedir.

Tüm bu olaylar ve veriler birlikte değerlendirildiğinde; başta Ağrı, İstanbul, Siirt, Mersin, Mardin, Van, Kocaeli, Urfa ve diğer illerde yaşanan olayların birbirini tamamlayan ortak bir kötü muamele modeline işaret ettiği görülmektedir. Bu model; fiziksel şiddet, psikolojik baskı, mahremiyet ihlali ve aşağılayıcı uygulamaların bir arada kullanılmasıyla şekillenmektedir.

2026 Newroz sürecinde maddi ve manevi bütünlük hakkına yönelik ihlallerin münferit olmadığı; birçok ilde tekrar eden ve sistematik bir nitelik taşıdığı anlaşılmaktadır. Çocuklar, kadınlar, avukatlar ve siyasi temsilcilerin de bu ihlallerin hedefi olması, ihlalin ağırlığını artırmaktadır. Kolluk müdahalelerinin zorunluluk ve ölçülülük ilkeleriyle bağdaşmadığı; aksine yaygın bir kötü muamele pratiğine dönüştüğü değerlendirilmektedir. Bu ihlallerin özellikle Kürt yurttaşlar üzerinde yoğunlaştığı ve bu yönüyle sistematik bir karakter kazandığı görülmektedir. Temel hak ve özgürlüklerin, özellikle ifade ve toplantı hakkının, güvenlik tehdidi olarak değerlendirilmesi; barışçıl faaliyetlerin gözaltı, tutuklama ve kötü muamele riskiyle karşı karşıya bırakılması, hakların fiilen kullanılmasını engelleyen bir tablo ortaya koymaktadır.

3. KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİ HAKKI İHLALI

Kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, bireyin keyfi biçimde yakalanmaması, gözaltına alınmaması ve özgürlüğünden yoksun bırakılmaması güvencesini ifade eden temel bir haktır. Bu hak, yalnızca fiziksel özgürlüğün korunmasını değil; aynı zamanda devletin özgürlükten yoksun bırakma tedbirlerini ancak zorunlu, ölçülü ve hukuka uygun koşullarda uygulama yükümlülüğünü de kapsar. Ayrıca bu hak, ifade özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının güvencede olmasının temel şartlarından biridir.

2026 yılı Newroz sürecinde Türkiye'nin birçok ilinde gerçekleştirilen barışçıl etkinliklere yönelik müdahaleler sonucunda, tespit edilebildiği kadarıyla en az 253 kişi gözaltına alınmış, 63 kişi tutuklanmış ve 112 kişi hakkında adli kontrol tedbiri uygulanmıştır. Müdahalelerin yaygınlığı ve özgürlükten yoksun bırakma tedbirlerinin yoğun kullanımı, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ağır biçimde ihlal edildiğini göstermektedir. Bu süreçte özellikle Kürt nüfusun yoğun olduğu bölgelerde müdahalelerin daha sert olduğu; çocuklar, avukatlar, gazeteciler ve insan hakları savunucularının da bu uygulamalardan etkilendiği görülmüştür.

Newrozun barışçıl niteliğine rağmen, kolluk müdahaleleri birçok ilde orantısız ve cezalandırıcı bir karakter kazanmıştır. Gözaltı işlemleri yalnızca etkinlik anlarıyla sınırlı kalmamış; sonrasında gerçekleştirilen ev baskınları ve gecikmeli işlemlerle devam etmiştir. Tutuklama ve adli kontrol tedbirlerinin yaygın biçimde uygulanması, bu araçların istisnai olmaktan çıkarılarak protesto hakkını kullanan bireyler üzerinde baskı ve caydırıcılık aracı haline getirildiğini göstermektedir.

Çocuklar açısından ihlallerin daha ağır olduğu tespit edilmiştir. Newroz kapsamında çok sayıda çocuğun gözaltına alındığı; bazıları hakkında tutuklama ve adli kontrol tedbirlerinin uygulandığı görülmüştür. Ayrıca çocukların yakalama ve gözaltı süreçlerinde fiziksel şiddet, kötü muamele ve psikolojik baskıya maruz kaldıklarına dair beyanlar bulunmaktadır. Bu durum, çocukların korunmasına ilişkin temel hukuk ilkeleriyle açıkça çelişmektedir.

Elde edilen bilgiler, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkına yönelik ihlallerin münferit olmadığını; yaygın ve süreklilik arz eden bir uygulama haline geldiğini göstermektedir. Özellikle Kürtlerin yoğun yaşadığı bölgelerde müdahalelerin daha sert olması ve gözaltı-tutuklama tedbirlerinin daha sık uygulanması, sürecin ayrımcı bir nitelik taşıdığına işaret etmektedir. Kürt kimliği, siyasi görüş ve barışçıl protesto faaliyetleri fiilen kriminalize edilerek bu hak sistematik biçimde sınırlandırılmıştır.

Bu çerçevede özgürlükten yoksun bırakma tedbirlerinin, kamu düzenini korumaya yönelik istisnai araçlar olmaktan çıkarak, siyasi ve toplumsal görünürlüğü bastırmaya yönelik bir mekanizmaya dönüştüğü anlaşılmaktadır. Gözaltı, tutuklama ve adli kontrol uygulamalarının yoğunluğu, bireylerin yalnızca fiziksel özgürlüklerini değil; ifade, örgütlenme ve toplantı haklarını da fiilen kullanamaz hale getirmektedir. Ortaya çıkan tablo yalnızca kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ihlaliyle sınırlı olmayıp; belirli bir toplumsal kesime yönelen yapısal ve ayrımcı bir müdahalenin varlığına işaret etmektedir.

4. SUÇ VE CEZALARIN KANUNİLİĞİ İLKESİNİN İHLALI

Suç ve cezaların kanuniliği ilkesi, bir fiilin ancak açık, net ve öngörülebilir bir kanun hükmüyle suç sayılması halinde cezalandırılabilmesini ifade eder. Bu ilke, keyfilik önlemeyi, bireylerin davranışlarının sonuçlarını öngörebilmesini ve devletin cezalandırma yetkisinin sınırlandırılmasını amaçlar.

2026 yılı Newroz sürecinde farklı illerde yaşanan olaylar, bu ilkenin birçok durumda zedelendiğini göstermektedir. Newroz'a katılım, slogan atma, halay çekme, belirli renkleri taşıma, pankart bulundurma veya geleneksel kıyafet giyme gibi eylemler; "örgüt propagandası", "2911 sayılı Kanun'a muhalefet" ya da "polise mukavemet" gibi suçlamalarla ilişkilendirilmiştir. Bu durum, ceza normlarının dar ve belirli yorumundan uzaklaşarak, kültürel ve siyasal ifade biçimlerinin geniş ve keyfi biçimde cezai sürece dahil edildiğini göstermektedir.

Soruşturma pratikleri incelendiğinde, suç isnadının çoğu zaman somut bir fiile değil, doğrudan Newroz'a katılım ve alandaki ifade biçimlerine dayandırıldığı görülmektedir. Diyarbakır'da kişilere Newroz'a neden katıldıkları ve kim tarafından yönlendirildikleri yönünde sorular yöneltilmesi; soruşturmanın somut bir suç fiilinden ziyade katılımın kendisini hedef aldığını göstermektedir. Ayrıca bazı durumlarda ifade alınmaksızın sevk işlemi yapılması ve tutuklama gerekçelerinin bireyselleştirilmemesi, hukuki belirlilik ilkesini zedelemektedir.

Ağrı'da gözaltı ve tutuklama işlemlerinin sloganlar ve pankartlar gerekçe gösterilerek yapılması; hatta bazı durumlarda bireylerin davranışlarının öznel yorumlara dayandırılması, suç isnadının keyfi niteliğini ortaya koymaktadır. Benzer şekilde İstanbul ve İzmir'de de gözaltı ve tutuklamaların sloganlar, kıyafetler ve semboller üzerinden yürütüldüğü; bu eylemler ile suç arasında açık ve somut bir bağ kurulmadığı görülmektedir.

Batman, Bitlis, Hakkari ve Şırnak gibi birçok ilde de benzer uygulamalar tespit edilmiştir. Bu illerde gözaltı ve soruşturmaların; Newroz'a katılım, slogan atma, halay çekme, flama veya poster taşıma gibi eylemlere dayandırıldığı anlaşılmaktadır. Bu örnekler birlikte değerlendirildiğinde, ceza soruşturmalarının belirli ve açık suç fiillerine değil, kolektif ifade biçimlerine yöneldiği görülmektedir.

Örgüt propagandası suçunun oluşabilmesi için şiddet içeren veya şiddeti teşvik eden bir içerik bulunması gerekirken, incelenen olaylarda bu unsurların çoğunlukla bulunmadığı görülmektedir. Şiddet içermeyen ifade ve eylemlerin propaganda kapsamında değerlendirilmesi, suç tanımının belirlilik ve öngörülebilirlik kriterleriyle bağdaşmamaktadır. Bu durum, ifade özgürlüğü ile toplantı hakkının cezai araçlarla sınırlandırılmasına yol açmaktadır.

Toplantı ve gösteri yürüyüşlerine yönelik müdahalelerin de çoğu durumda somut bir tehlikeye dayanmadan gerçekleştirildiği; kolluk müdahalelerinin hızlı, sert ve rutin hale geldiği görülmektedir. Bu durum, özgürlüklerin istisna, yasakların ise kural haline geldiğini göstermektedir.

Tutuklama tedbirinin de çoğu olayda istisnai bir önlem olmaktan çıkarılarak yaygın biçimde uygulandığı tespit edilmiştir. Tutuklama kararlarının genellikle somut gerekçelere dayanmadan, kalıp ifadelerle verildiği; barışçıl protesto faaliyetlerinin cezalandırıcı bir araç olarak değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Bu durum hem kişi özgürlüğü hem de kanunilik ilkesinin birlikte ihlal edildiğini göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, kanunilik ilkesinin üç şekilde ihlal edildiği görülmektedir:

1. İlk olarak, suç isnatları somut fiillere değil, katılım ve ifade biçimlerine dayandırılmıştır.
2. İkinci olarak, benzer eylemler farklı yerlerde farklı biçimde değerlendirilerek hukuki öngörülebilirlik ortadan kaldırılmıştır.
3. Üçüncü olarak ise suç isnatları bireyselleştirilmemiş, geniş ve keyfi yorumlarla uygulanmıştır.

Bu ihlallerin özellikle Kürt yurttaşlar üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Soruşturmalara konu olan sembol, slogan ve pratiklerin büyük ölçüde Kürt kimliğiyle ilişkili olması, sürecin ayrımcı bir nitelik taşıdığını göstermektedir. Bu durum, yalnızca hukuki belirsizlik değil; aynı zamanda belirli bir toplumsal kesime yönelik sistematik bir müdahale anlamına gelmektedir.

2026 Newroz sürecinde suç ve cezaların kanuniliği ilkesinin sistematik biçimde zedelendiği; ceza hukukunun bireysel sorumluluk esasından uzaklaşarak kolektif bir cezalandırma pratiğine dönüştüğü anlaşılmaktadır. Bu durum, ifade, toplantı ve örgütlenme özgürlüklerinin ağır biçimde sınırlandırılmasına yol açmakta; demokratik toplum düzeninin temel güvenceleriyle bağdaşmamaktadır.

5. ÇOCUĞUN ÜSTÜN YARARI İLKESİ İHLALİ

Çocuğun üstün yararı ilkesi, çocuklara ilişkin tüm işlemlerde onların fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimini korumayı esas alan temel bir ilkedir. Bu ilke, çocukların hak sahibi bireyler olarak ele alınmasını ve tüm müdahalelerde yaş, gelişim düzeyi ve korunma ihtiyaçlarının gözetilmesini gerektirir. Bu kapsamda çocukların gözaltına alınması ve adli süreçlere dahil edilmesi ancak istisnai ve son çare olarak başvurulabilecek uygulamalardır.

2026 yılı Newroz sürecinde farklı illerde yaşanan olaylar, çocukların bu özel statüsünün çoğu durumda gözetilmediğini göstermektedir. Çocukların gözaltına alınması, kolluk müdahaleleri sırasında fiziksel şiddete maruz kalmaları, ailelerinin gözleri önünde gerçekleştirilen işlemlere tanık olmaları ve koruyucu bir yaklaşımın benimsenmemesi, çocuğun üstün yararı ilkesinin ihlal edildiğine işaret etmektedir.

İstanbul'da yaşanan olaylar, ihlallerin en ağır örneklerini oluşturmaktadır. Newroz sırasında ve sonrasında çocukların gözaltına alındığı, bazıları hakkında tutuklama, ev hapsi ve adli kontrol tedbirlerinin uygulandığı tespit edilmiştir. Ayrıca çocukların gözaltı sırasında fiziksel şiddete maruz kaldığı; somut yaralanmaların bulunduğu vakalar ortaya konulmuştur. Bu durum, çocukların yalnızca adli sürece dahil edilmediğini, aynı zamanda doğrudan şiddetin hedefi haline geldiğini göstermektedir.

Çocuklara yönelik ihlaller yalnızca doğrudan şiddetle sınırlı değildir. Birçok ilde gözaltı işlemlerinin aile bireylerinin gözü önünde gerçekleştirilmesi ve çocukların ebeveynlerine yönelik şiddete tanık olması, çocukların ruhsal bütünlüğünü zedeleyen ağır sonuçlar doğurmaktadır. Ağrı'da bu tür uygulamaların yaygın olduğu aktarılmıştır.

İstanbul, İzmir ve Ağrı başta olmak üzere farklı illerde çocukların gözaltına alındığı, bazıları hakkında tutuklama ve adli kontrol tedbirleri uygulandığı görülmektedir. Bu süreçte çocukların, slogan atma, halay çekme ve etkinliğe katılma gibi eylemler nedeniyle cezai işlemlere tabi tutulduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, çocukların korunması gereken bireyler olarak değil, yetişkinlerle aynı şekilde değerlendirildiğini göstermektedir.

Kolluk müdahaleleri sırasında çocukların bulunduğu ortamlarda orantısız güç kullanılması, çocukların tehdit ve korku ortamına maruz kalması, uzun süre bekletilmeleri ve yoğun güvenlik uygulamaları altında tutulmaları da önemli ihlal alanlarıdır. Bu tür uygulamalar, çocukların fiziksel olduğu kadar psikolojik gelişimini de olumsuz etkilemektedir.

Bu ihlallerin önemli bir boyutu, Newroz'a katılan çocukların büyük ölçüde Kürt çocuklar olmasıdır. Bu durum, ihlallerin yalnızca genel değil, aynı zamanda belirli bir toplumsal kesim üzerinde daha yoğun ve sistematik biçimde gerçekleştiğini göstermektedir.

Farklı illerde benzer uygulamaların tekrar etmesi; çocukların gözaltına alınması, fiziksel şiddete maruz kalması, adli süreçlere dahil edilmesi ve travmatik deneyimlere maruz bırakılması birlikte

değerlendirildiğinde, çocuğun üstün yararı ilkesinin bütüncül biçimde ihlal edildiği anlaşılmaktadır. Bu süreçte çocukların korunmasına yönelik özel mekanizmaların işletilmediği; aksine çocukların yetişkinlerle aynı müdahale ve yaptırım süreçlerine dahil edildiği görülmektedir.

2026 Newroz sürecinde çocuğun üstün yararı ilkesinin; gözaltı, tutuklama, fiziksel şiddet, psikolojik baskı ve travmatik deneyimler yoluyla çok yönlü biçimde ihlal edildiği, bu ihlallerin yaygın ve sistematik bir nitelik taşıdığı değerlendirilmektedir.

6. AYRIMCILIK YASAĞI VE EŞİTLİK İLKESİNİN İHLALI

Ayrımcılık yasağı ve eşitlik ilkesi, tüm bireylerin dil, etnik köken, kimlik, siyasi görüş ve benzeri nedenlerle farklı muameleye tabi tutulmamasını güvence altına alan temel bir ilkedir. Bu ilke, yalnızca eşit muameleyi değil, bireylerin kimlikleriyle birlikte haklardan eşit şekilde yararlanabilmesini de kapsar. Devletin yükümlülüğü ise hem ayrımcılıktan kaçınmak hem de fiili eşitliği sağlayacak uygulamaları hayata geçirmektir.

2026 yılı Newroz sürecinde farklı illerde yaşanan olaylar, bu ilkenin sistematik biçimde ihlal edildiğini göstermektedir. İhlaller çoğu zaman açık ayrımcı söylemlerden ziyade; uygulamada ortaya çıkan farklı muamele, belirli sembollerin hedef alınması ve kimlik temelli müdahaleler şeklinde gerçekleşmiştir.

Newroz alanlarına girişlerde uygulanan güvenlik pratikleri, bu ihlalin en görünür alanlarından biridir. Birçok ilde sarı-kırmızı-yeşil renkler, “Kürdistan” ibaresi, Selahattin Demirtaş görselleri ve Kürt kimliğini yansıtan geleneksel kıyafetler sistematik biçimde engellenmiştir. Buna karşılık benzer nitelikteki diğer semboller için aynı düzeyde bir müdahale bulunmaması, uygulamanın genel bir güvenlik yaklaşımına değil, seçici bir müdahale biçimine dayandığını göstermektedir.

Başta İstanbul, Diyarbakır, Antalya, Van, Mersin ve Ankara’da olmak üzere bu tür uygulamaların tekrar ettiği görülmektedir. Bu illerde Kürt kimliğini yansıtan semboller, renkler ve materyallerin alana alınmaması; bazı durumlarda yurttaşların bu nedenle etkinlik alanına kabul edilmemesi, müdahalelerin sistematik bir nitelik taşıdığını ortaya koymaktadır. Bu durum, bireylerin kimlikleriyle kamusal alanda var olma imkanını sınırlamakta ve eşitlik ilkesini zedelemektedir.

Gözaltı ve tutuklama süreçleri de ayrımcılık yasağı bakımından önemli bulgular içermektedir. Newroz’a katılım, slogan atma, halay çekme ve sembol taşıma gibi eylemler nedeniyle yürütülen soruşturmanın büyük ölçüde Kürt yurttaşlar üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Aynı eylemlerin farklı bağlamlarda suç sayılmaması, ancak Newroz kapsamında cezai sürece konu edilmesi, uygulamanın seçici ve dolaylı ayrımcı niteliğini ortaya koymaktadır.

Kadınlara yönelik uygulamalar da ayrımcılık boyutunu derinleştirmektedir. Birçok ilde kadınların daha uzun ve ayrıntılı aramalara tabi tutulduğu, mahremiyet ihlali içeren uygulamalarla karşılaştığı ve bazı durumlarda cinsiyetçi ifadelerle maruz kaldığı tespit edilmiştir. Bu durum, kadınların hem cinsiyetleri hem de kimlikleri nedeniyle çoklu bir ayrımcılığa maruz kaldığını göstermektedir.

Benzer şekilde çocukların gözaltı ve adli süreçlere dahil edilmesi de eşitlik ilkesine aykırıdır. Çocukların korunması gereken özel statülerine rağmen yetişkinlerle aynı işlemlere tabi tutulmaları, farklı durumda olan bireyler arasında eşitlik ilkesinin ihlali anlamına gelmektedir. Bu durumun özellikle Kürt çocuklar bakımından daha yoğun yaşandığı görülmektedir.

Tüm bulgular birlikte değerlendirildiğinde, 2026 Newroz sürecinde ayrımcılık yasağı ve eşitlik ilkesinin münferit değil; birçok ilde benzer biçimlerde ortaya çıkan uygulamalarla sistematik biçimde ihlal edildiği anlaşılmaktadır. Sembollere yönelik yasaklar, kimlik temelli müdahaleler, seçici gözaltı ve tutuklamalar ile kadın ve çocuklara yönelik farklılaştırılmış uygulamalar, bu ihlalin yapısal bir karakter taşıdığını göstermektedir.

Newroz sürecinde uygulanan müdahalelerin fiilen Kürt yurttaşlar üzerinde yoğunlaştığı; bu durumun ayrımcılık yasağının dolaylı ve sistematik biçimde ihlal edildiğini ortaya koyduğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede eşitlik ilkesinin zedelendiği ve belirli bir toplumsal kesimin haklarını daha sınırlı koşullarda kullanabildiği bir tablo ortaya çıkmıştır.

7. İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ HAKKI İHLALI

İfade ve basın özgürlüğü, bireylerin düşüncelerini söz, yazı, sembol ve çeşitli ifade biçimleriyle serbestçe açıklayabilmesini güvence altına alan temel bir haktır. Bu hak, yalnızca bireysel ifadeleri değil; kültürel kimliğin görünürlüğünü, kolektif ifade biçimlerini ve basının kamuoyunu bilgilendirme faaliyetlerini de kapsar. Slogan atma, pankart taşıma, şarkı söyleme, halay çekme ve semboller aracılığıyla kimlik ifade etme gibi eylemler bu koruma alanı içindedir.

2026 yılı Newroz sürecinde farklı illerde yaşanan olaylar, ifade ve basın özgürlüğünün sistematik biçimde ihlal edildiğini göstermektedir. Bu ihlaller; sembollerin ve ifade araçlarının engellenmesi, barışçıl ifade biçimlerinin cezai yaptırımlara konu edilmesi ve basın faaliyetlerinin kısıtlanması şeklinde ortaya çıkmıştır.

Newroz alanlarına girişlerde uygulanan kısıtlamalar, ifade özgürlüğüne yönelik en yaygın müdahale biçimlerinden biridir. Birçok ilde sarı-kırmızı-yeşil renkler, “Kürdistan” ibaresi, Selahattin Demirtaş görselleri, pankartlar ve çeşitli semboller sistematik biçimde engellenmiştir. Ayrıca bazı durumlarda gökkuşağı renkleri ve toplumsal talepler içeren dövizler de alana alınmamıştır. Antalya, Van, Ankara ve Mersin gibi illerde geleneksel Kürt kıyafetleri ve kültürel sembollerin yasaklanması, ifade özgürlüğünün özellikle kimlik boyutunun hedef alındığını göstermektedir. Bu tür müdahaleler, kamusal alanda ifade çeşitliliğini daraltmaktadır.

İfade özgürlüğüne yönelik en ağır ihlal biçimlerinden biri, barışçıl ifade faaliyetlerinin cezai süreçlere konu edilmesidir. Slogan atma, halay çekme, şarkı söyleme ve sembol taşıma gibi eylemler birçok ilde “örgüt propagandası” veya benzeri suçlamalarla ilişkilendirilmiş; bu nedenle gözaltı, tutuklama ve adli kontrol tedbirleri uygulanmıştır. Bu durum, ifade özgürlüğünün doğrudan kriminalize edildiğini göstermektedir. İstanbul, İzmir, Diyarbakır ve Batman’da yürütülen soruşturmalarda, Newroz alanındaki ifade biçimlerinin doğrudan suç isnadına konu edildiği; kişilere yöneltilen soruların dahi katılım ve ifade faaliyetlerini hedef aldığı görülmektedir. Bu tür uygulamalar, bireyler üzerinde caydırıcı bir etki yaratarak ifade özgürlüğünün kullanımını sınırlamaktadır.

Basın özgürlüğü bakımından da önemli ihlaller tespit edilmiştir. Bazı illerde gazetecilerin görüntü alması engellenmiş, basın materyallerinin alana sokulması kısıtlanmış ve gazetecilere doğrudan müdahalede bulunulmuştur. Bu durum, basının kamuoyunu bilgilendirme görevini yerine getirmesini zorlaştırmakta ve toplumun bilgiye erişim hakkını da zedelemektedir.

İfade özgürlüğüne yönelik müdahalelerin önemli bir özelliği, bu uygulamaların büyük ölçüde Kürt kimliğiyle ilişkili ifade biçimleri üzerinde yoğunlaşmasıdır. Yasaklanan semboller, sloganlar ve kıyafetlerin büyük ölçüde Kürt kimliğini yansıtmaması, müdahalelerin nötr bir güvenlik yaklaşımından ziyade seçici bir nitelik taşıdığını göstermektedir.

Farklı illerde benzer uygulamaların tekrar etmesi; sembollerin engellenmesi, ifade faaliyetlerinin cezai sürece konu edilmesi ve basın faaliyetlerinin kısıtlanması, ihlallerin ülke geneline yayılan sistematik bir karakter taşıdığını ortaya koymaktadır. Bu durum, bireylerin düşüncelerini açıklama ve kimliklerini ifade etme imkanını ciddi biçimde sınırlandırmakta; kamusal alanda özgür ifade ortamını daraltmaktadır. 2026 Newroz sürecinde ifade ve basın özgürlüğü hakkına yönelik ihlallerin çok boyutlu ve sistematik olduğu; özellikle kimlik temelli ifade biçimlerini hedef aldığı ve kamusal alanda özgür ifade imkanını önemli ölçüde zedelediği değerlendirilmektedir.

7. TESPİT VE ÖNERİLER

1. Bu rapor kapsamında incelenen olaylar değerlendirildiğinde, Türkiye genelinde birçok ilde ortaya çıkan hak ihlallerinin münferit olmadığı; benzer yöntemlerin tekrarlandığı, kolluk, idari ve yargısal süreçlerin birbirini tamamladığı sistematik bir müdahale pratiğine dönüştüğü anlaşılmaktadır. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, ifade ve basın özgürlüğü, kişi özgürlüğü ve güvenliği, maddi ve manevi bütünlük, çocuğun üstün yararı ve ayrımcılık yasağı gibi temel hakların aynı süreç içinde eş zamanlı biçimde sınırlandırıldığı görülmüştür. Bu durum, hak kullanımını caydırmaya yönelik bütüncül bir yaklaşımın varlığına işaret etmektedir. Özellikle Newroz'un Kürt kimliğiyle güçlü bağı dikkate alındığında, müdahalelerin Kürt yurttaşlar üzerinde yoğunlaşması ihlallerin yapısal ve ayrımcı bir boyut kazandığını göstermektedir.
2. Newroz'a yönelik müdahalelerin temel amaçlarından birinin caydırıcılık olduğu; gözaltı, tutuklama, ev baskınları ve şiddet uygulamalarının toplumsal muhalefeti bastırmaya yöneldiği tespit edilmiştir. Bu durum, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının fiilen kullanılamaz hale gelmesine yol açmıştır. Bu nedenle caydırıcılık amaçlı kolluk uygulamalarına son verilmelidir.
3. Gözaltı süreçlerinin yalnızca adli işlemler için değil, cezalandırma ve yıldırma aracı olarak kullanıldığı; sürelerin keyfi biçimde uzatıldığı, avukatla görüşme hakkının geciktirildiği ve savunma hakkının fiilen kısıtlandığı görülmüştür. Bu durum kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ağır ihlalidir. Bu nedenle gözaltı uygulamaları sıkı denetime tabi tutulmalı ve keyfi uygulamalar sonlandırılmalıdır.
4. Gözaltı, tutuklama ve adli kontrol tedbirlerinin istisnai koruma araçları olmaktan çıkarılarak yaygın bir baskı mekanizmasına dönüştüğü görülmektedir. En az 253 gözaltı, 63 tutuklama ve 112 adli kontrol tedbiri uygulanması, bu tedbirlerin ölçülülük ve gereklilik ilkeleriyle bağdaşmadığını ortaya koymaktadır. Bu uygulamaların büyük ölçüde barışçıl faaliyetlere katılım, slogan atma ve sembolik ifade biçimlerine dayandırılması, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının doğrudan ihlalidir. Bu nedenle özgürlükten yoksun bırakma tedbirleri gözden geçirilmeli; tutuklama son çare olarak uygulanmalı ve devam eden dosyalar yeniden değerlendirilmelidir.
5. Suç isnatlarının çoğunlukla örgüt üyeliği ve propaganda suçlarına dayandırıldığı, ancak bu suçların maddi ve manevi unsurlarının somut olaylarda oluşmadığı görülmektedir. Barışçıl toplantılara katılım, slogan atma, pankart taşıma ve sembolik ifade biçimlerinin terör suçlarıyla ilişkilendirilmesi, ceza normlarının geniş ve keyfi yorumlandığını göstermektedir. Aynı eylemlerin farklı yerlerde farklı değerlendirilmesi hukuki öngörülebilirliği ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle ceza normları dar ve açık biçimde uygulanmalı; ifade ve toplantı özgürlüğü kapsamındaki eylemler bakımından kovuşturmaya yer olmadığı yönünde uygulama geliştirilmelidir.
6. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, alana erişim aşamasından itibaren sistematik biçimde sınırlandırılmıştır. Çoklu arama noktaları, uzun bekletmeler ve keyfi engellemelerle yurttaşların alana ulaşması zorlaştırılmış; pankart, flama ve sembollere yönelik müdahalelerle toplantının ifade boyutu ortadan kaldırılmıştır. Kolluğun görevi toplantıyı sınırlamak değil, kolaylaştırmak olmalıdır. Bu nedenle güvenlikçi yaklaşım terk edilmeli; keyfi müdahalelerde bulunan görevliler hakkında işlem yapılmalı ve toplantı hakkını güvence altına alan açık kurallar oluşturulmalıdır.
7. İfade özgürlüğüne yönelik müdahalelerin geniş ve sistematik olduğu görülmektedir. Slogan atma, halay çekme, şarkı söyleme, pankart taşıma ve sembolik ifade biçimlerinin suçlama konusu yapılması; bu faaliyetler nedeniyle gözaltı ve tutuklama uygulanması, ifade özgürlüğünün kriminalize edildiğini göstermektedir. Özellikle sarı-kırmızı-yeşil renkler, Kürt kimliğini yansıtan

semboller ve siyasal figürlere ilişkin görsellerin hedef alınması, müdahalelerin seçici olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle ifade özgürlüğü kapsamındaki eylemler nedeniyle yürütülen soruşturmalar sonlandırılmalı ve ilgili uygulamalar gözden geçirilmelidir.

8. Basın özgürlüğü bakımından da ciddi ihlaller tespit edilmiştir. Gazetecilerin görüntü almasının engellenmesi, basın materyallerinin alana sokulmaması ve ihlallerin kayıt altına alınmasının önlenmesi hem basın özgürlüğünü hem de toplumun bilgiye erişim hakkını ihlal etmektedir. Bu nedenle gazetecilerin sahada serbest çalışması güvence altına alınmalı ve müdahalede bulunan görevliler hakkında işlem yapılmalıdır.
9. Maddi ve manevi bütünlük hakkı kapsamında, birçok ilde darp, kötü muamele ve işkence iddiaları tespit edilmiştir. İstanbul, Kocaeli, Urfa ve Siirt gibi illerde fiziksel şiddet, hakaret ve tehdit vakaları belgelenmiştir. Kadınlara yönelik aramalarda mahremiyet ihlalleri, çocukların şiddete maruz kalması veya tanık olması ve gözaltı işlemlerinin aile bireylerinin gözü önünde gerçekleştirilmesi bu ihlallerin ağırlığını artırmaktadır. Bu nedenle işkence ve kötü muamele iddiaları bağımsız ve etkili biçimde soruşturulmalı; kolluk güçlerinin güç kullanımı açık kurallara bağlanmalıdır.
10. Ev baskınları ve şafak operasyonlarının yaygın biçimde kullanıldığı; bu süreçte aile bireylerinin darp edildiği, çocukların ve yaşlıların psikolojik baskıya maruz kaldığı görülmektedir. Bu uygulamaların çoğu durumda zorunluluk taşımadığı ve caydırıcılık amacı güttüğü anlaşılmaktadır. Bu nedenle ev baskınları istisnai hale getirilmeli ve hukuka aykırı uygulamalar soruşturulmalıdır.
11. Siyasi parti temsilcileri ve avukatlara yönelik müdahaleler, siyasal katılım ve savunma hakkının ihlal edildiğini göstermektedir. İlçe yöneticilerinin gözaltına alınması ve darp edilmesi ile avukatların sahada müdahaleye maruz kalması, bu alanların da baskı altında olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle siyasi faaliyet ve savunma hakkı güvence altına alınmalıdır.
12. Çocuklar bakımından çocuğun üstün yararı ilkesinin açık biçimde ihlal edildiği görülmektedir. Çocukların gözaltına alınması, adli süreçlere dahil edilmesi ve şiddete maruz kalması bu ilkenin göz ardı edildiğini göstermektedir. Bu nedenle çocuklara yönelik tüm özgürlükten yoksun bırakma tedbirleri sonlandırılmalı ve özel koruma mekanizmaları oluşturulmalıdır.
13. Ayrımcılık yasağı ve eşitlik ilkesi bakımından ihlallerin özellikle Kürt yurttaşlar üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Kürt kimliğini yansıtan sembollere yönelik sistematik müdahaleler ve seçici gözaltı-tutuklama uygulamaları, ayrımcı bir pratik ortaya koymaktadır. Bu nedenle eşitlik ilkesinin uygulanmasını sağlayacak bağımsız denetim mekanizmaları oluşturulmalıdır.
14. Rapor kapsamında değerlendirme yapıldığında kolluk müdahaleleri, idari uygulamalar ve yargısal süreçlerin birlikte işlediği bütüncül bir baskı mekanizması ortaya çıkmıştır. Bu mekanizmanın özellikle Kürt yurttaşlar üzerinde yoğunlaşması, ihlallerin yalnızca bireysel değil, yapısal ve ayrımcı bir karakter taşıdığını göstermektedir.
15. Bu ihlallerin önlenmesi için güvenlik eksenli yaklaşım terk edilmeli, hak temelli bir yönetim anlayışı benimsenmeli ve etkili denetim mekanizmaları kurulmalıdır. Bu adımlar, yalnızca Newroz sürecinde değil, genel olarak temel hak ve özgürlüklerin korunması ve demokratik toplum düzeninin güçlendirilmesi açısından zorunludur.

16. Tüm bu önerilerin hayata geçirilmesi, yalnızca Newroz gibi belirli etkinliklerde yaşanan ihlallerin önlenmesi bakımından değil; aynı zamanda Türkiye’de temel hak ve özgürlüklerin etkin biçimde korunması ve demokratik toplum düzeninin güçlendirilmesi bakımından zorunludur. 2026 yılı Newrozunda ortaya çıkan hak ihlalleri; kolluk müdahaleleri, idari uygulamalar ve yargısal süreçlerin birlikte işlediği bütüncül bir baskı mekanizmasına işaret etmektedir. Bu mekanizmanın özellikle Kürt halkı üzerinde yoğunlaşması, ihlallerin yalnızca bireysel değil, yapısal ve ayrımcı bir karakter taşıdığını göstermektedir. Bu nedenle önerilerin yalnızca tekil ihlallerin giderilmesine yönelik değil; aynı zamanda bu yapısal sorunun ortadan kaldırılmasına yönelik kapsamlı reformları içerecek şekilde ele alınması gerekmektedir. Temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınabilmesi için, güvenlik eksenli yaklaşımın terk edilmesi, hak temelli bir yönetim anlayışının benimsenmesi ve etkin denetim mekanizmalarının kurulması zorunludur.

8. KAYNAKÇA

1. Anayasa
2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)
3. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)
4. Evrensel Gazetesi
5. Mezopotamya Haber Ajansı (MA)
6. Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV)